

මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව

2024 පෙබරවාරි

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
இலங்கை மத்திய வங்கி
CENTRAL BANK OF SRI LANKA

© ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ISBN 978-624-5917-58-7

2024 පෙබරවාරි 15

පටුන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව	4
සාරාංශය	5
1. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාරාංශය	7
2. උද්ධමනයේ සහ ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම	8
2.1 මූලික පුරෝකථන	8
උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම	8
මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම	12
2.2 පුරෝකථන සඳහා පාදක වන ප්‍රධාන උපකල්පන	12
ගෝලීය පරිසරය	13
රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගය	14
විදේශීය ජංගම ගිණුම	14
2.3 උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්	14
උද්ධමන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්	14
ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්	15
2.4 පෙර පුරෝකථන සමඟ සැසඳීම	16
මැදි කාලීන පුරෝකථන සඳහා භාවිතා කළ ප්‍රධාන උපකල්පන	16
උද්ධමනයේ හැසිරීම	18
3. වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය	19
3.1 උද්ධමනය	19
3.2 මූර්ත අංශය	22
3.3 මුදල් අංශය	24
පොලී අනුපාතික	24
දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව	26
මුදල් සහ ණය	28
3.4 විදේශීය අංශය	31
ගෙවුම් තුලනය	31
විනිමය අනුපාතිකය	32
සංචිත වත්කම්	33
3.5 රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය	34
3.6 මූල්‍ය අංශය	37
3.7 ගෝලීය ප්‍රවණතා	39

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව

මහ බැංකු ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී අවස්ථාවක් සනිටුහන් කරමින්, 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත අවලංගු කර 2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත 2023 සැප්තැම්බර් මස 15 වැනි දින බලාත්මක කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතට අනුව, දේශීය මිල ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීම සහ පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සහ නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවට අනුකූලව නමාශීලී විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයට පැවරී ඇත. තවද, මහ බැංකුව විසින් ළඟාකර ගත යුතු උද්ධමන ඉලක්කයට අදාළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිබඳ ගිවිසුමකට මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මහ බැංකුව අත්සන් කළ යුතුය. ඒ අනුව, මහ බැංකුව විසින් ළඟාකර ගත යුතු උද්ධමන ඉලක්කය නියම කරමින් මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මහ බැංකුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිබඳ ගිවිසුමකට¹ එළඹ ඇත. එම ගිවිසුමට අනුව, මහ බැංකුව විසින් කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) මත පදනම් වූ කාර්තුමය මතුපිට උද්ධමන අනුපාතිකය සියයට 5ක මට්ටමේ ඉලක්ක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

දේශීය මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා, කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන් ම මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය, අපේක්ෂිත දිශානතිය කරා මෙහෙයවීම සඳහා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපකරණ භාවිත කරයි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 27 සහ 80 යන වගන්තිවලට අනුකූලව, උද්ධමනයේ මෑතකාලීන ප්‍රවණතා, උද්ධමනය සඳහා හේතු වූ සාධක සහ උද්ධමනයේ මැදි කාලීන පුරෝකථන හා එවැනි පුරෝකථන සඳහා ඇති ප්‍රධාන අවදානම් මෙන්ම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව දක්වමින් මහ බැංකුව ද්විවාර්ෂිකව වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. ඒ අනුව, සමාලෝචනයට ලක් කෙරෙන කාලපරිච්ඡේදය තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා පදනම් වූ කරුණු සමඟ උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳ මග පෙන්වීමක් සහ ඉදිරි දැක්ම සඳහා ඇති අවදානම් පිළිබඳ ඇගයීමක් මහජනතාවට සහ ආර්ථිකයේ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව සකස් කරනු ලබයි.

¹ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිබඳ ගිවිසුම [2023 ඔක්තෝබර් මස 05 වැනි දින](#) ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

සාරාංශය

2022 වසරේ දී දක්නට ලැබුණු ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටම්වල සිට උද්ධමනය තනි ඉලක්කමක අගයක් දක්වා අඩු මට්ටමකට ගෙන එමින්, සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වය යළි ස්ථාපනය වන මාවතක් වෙත ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2023 වසරේ දී අවතීර්ණ විය. තවද, ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ දරුණුතම ආර්ථික අර්බුදයෙන් අනතුරුව, අභියෝගාත්මක ආර්ථික තත්ත්ව සහ අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම ආරම්භ වූ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි හා මුදල් තත්ත්වයන්ගේ ක්‍රමානුකූලව ඇති වූ ලිහිල් වීම මෙන්ම විදේශ අංශය යථා තත්ත්වයට පත්වීම ඒ සඳහා සහාය විය.

සාර්ව ආර්ථික නිරවද්‍යකරණ ගැලපුම් ප්‍රතිපත්ති සහ අවශ්‍යව පැවති ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම දේශීය වශයෙන් මිල ස්ථායීතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සහාය සැපයූ අතර, එමගින් සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව වඩාත් තහවුරු විය. 2023 වසරේ පළමු භාගයේ දී දක්නට ලැබුණු වේගවත් නිරුද්ධමනයෙන් අනතුරුව, කො.පා.මි.ද. මගින් මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, එහි වාර්තා වූ ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටමේ සිට වසරක කාලයක් තුළ දී, එනම් 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සියයට 1.3ක් වැනි පහළ අගයක් දක්වා අඩුවිය. සැපයුම් මූලික කොටගත් සාධක සහ සංඛ්‍යාතමය පදනමේ හිතකර බලපෑම ඉවත්ව යෑම හේතුවෙන් 2023 වසර අවසානය වනවිට උද්ධමනය සියයට 4.0ක් දක්වා යම් ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මූලික උද්ධමනය, දුර්වලව පවතින යටි දැරි ඉල්ලුම් පීඩන පෙන්නුම් කරමින් 2023 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය.

මේ අතර, රජය සහ අදාළ බලධාරීන් විසින් දිගු කාලීන පදනමකින් යුතු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ යළි ඇති වූ සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවෙහි ප්‍රතිලාභ ලබමින් දේශීය ආර්ථිකය 2023 වසරේ දී ශක්තිමත්ව යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පෙන්නුම් කළේය. තවද, එවැනි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම හරහා ආර්ථිකය යළි නඟා සිටුවීම සඳහා වූ දැඩි කැපවීම ආයෝජන අපේක්ෂා වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාරී විය. ඒ අනුව, අවිනිශ්චිතතා ඉවත්ව යෑමත් සියලුම සාර්ව ආර්ථික අංශයන්ගේ දක්නට ලද වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ, අඛණ්ඩව කාර්තු හයක් පුරා සංකෝචනය වීම වාර්තා කළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2023 වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කළේය. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් වීමෙහි සහ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වැඩිදියුණු වීමෙහි සහාය ලබමින්, 2023 වසරේ මැද භාගයේ සිට පෞද්ගලික අංශය සඳහා සපයන ණය ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර, මෙම වර්ධනය ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ ද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

විදේශ අංශයේ පීඩන ලිහිල් වන අතර, උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය වීමත් සමඟ ආර්ථිකය වඩාත් ස්ථාවර මට්ටමකට ළඟා වීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව 2023 වසරේ දෙවන භාගයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ලිහිල් කිරීමට කටයුතු කළේය. ශීඝ්‍ර නිරුද්ධමනයකින් අනතුරුව, වර්තමානයේ දී උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටමට ආසන්නයේ පවතී. කෙසේවෙතත්, 2024 ජනවාරි මාසයේ දී එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා හඳුන්වා දුන් සංශෝධන මූලිකව හේතුකොටගෙන, උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටමෙන් අපගමනය වනු ඇතැයි පුරෝකථන මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන අතර, 2024 අවසානය වනවිට පමණ උද්ධමනය නැවත ඉලක්කගත මට්ටම දක්වා ගමන් කරනු ඇත. උද්ධමනයෙහි මෙම ඉහළ යෑම කෙටි කාලීන වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් මැදි කාලීනව උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටම වන සියයට 5ක මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑම සඳහා සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොවනු ඇත. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, සැපයුම්

අංශයේ සාධක හේතුවෙන් කෙටි කාලීන උද්ධමනය පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමට වඩා ඉහළ යෑමේ අවදානම් පවතින අතර, මැදි කාලීනව උද්ධමන පුරෝකථන සඳහා වන අවදානම් තුළනය වී පවතී. ආර්ථික වර්ධනය කෙටි කාලීනව මන්දගාමී මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන නමුත්, ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් එහි විභව වර්ධන මට්ටම් කරා ළඟා වනු ඇත. අපනයන අංශය යථා තත්ත්වයට පත්වීම කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරන ගෝලීය අංශයේ අහිතකර ප්‍රවණතා මෙන්ම පුහුණු ශ්‍රමිකයින් විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වීම හේතුවෙන් ඵලදායීතාව අඩු වීම සහ ව්‍යුහාත්මක බාධා හේතුවෙන් ආර්ථික කටයුතුවලට සිදුවිය හැකි බලපෑම් මගින් කෙටි කාලීනව මෙන්ම මැදි කාලීනව මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමට වඩා පහළ යෑමේ අවදානමක් පවතී.

මෙම වාර්තාවේ අන්තර්ගතය, 2024 ජනවාරි 23 වැනි දින සිදු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති නිවේදනය සමඟ නිමාවට පත්වුණු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2024 ජනවාරි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ වාරය වනවිට පැවති දත්ත මත ප්‍රධාන වශයෙන් පදනම් වේ.

1. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2023 ජූනි මාසයේ දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම ආරම්භ කළ අතර, ඉල්ලුම මත පදනම් වූ උද්ධමන පීඩන අඩු මට්ටමක පවතින බව පැහැදිලිව පෙන්වුම් කළ බැවින්, 2023 වසරේ අවසාන භාගයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ලිහිල් කිරීමට කටයුතු කළේය.

ඒ අනුව, 2023 ජූනි සහ ජූලි යන මාසවලදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීමෙන් අනතුරුව, මහ බැංකුව විසින් 2023 අගෝස්තු මාසයේ දී සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 2 දක්වා ප්‍රතිශතාංක 2කින් අඩු කරන ලද අතර, ඇතැම් ණය උපකරණවලට අදාළ ඉතා ඉහළ පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට සහ සමස්ත වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික අඩු වීම වේගවත් කිරීම සඳහා එම මාසයේ අවසාන භාගයේ දී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී. උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පැවතීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා මනාව පාලනය වී පැවතීමත් සමඟ, 2023 ඔක්තෝබර් සහ නොවැම්බර් මාසවල දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කළ අතර, එය සමස්ත වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන් ම ණය උපකරණ සඳහා වන පොලී අනුපාතික අඩු වීමට හේතු විය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග සමඟ, ලිහිල් මුදල් තත්ත්වයන්ට අනුකූලව වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් අඩු වීම සඳහා පැවති ප්‍රමාණවත් අවකාශය සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2023 නොවැම්බර් මාසයේ දී පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණයේ දී නුදුරු කාලීනව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කිරීම සිදු නොකරන බවට මහ බැංකුව විසින් වෙළඳපොළ වෙත ඉදිරි මාර්ගෝපදේශ සපයන ලදී.

පසුගිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ සිට ගනු ලැබූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ (2023 අගෝස්තු - 2024 ජනවාරි):

2023 අගෝස්තු		2023 ඔක්තෝබර්	2023 නොවැම්බර්	2024 ජනවාරි
අගෝස්තු 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 2% දක්වා ප්‍රතිශතාංක 2කින් අඩු කරන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 11.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) යන මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100කින් 10.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) දක්වා අඩු කරන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100කින් 9.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) දක්වා අඩු කරන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 9.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) යන මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යන ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණ මාධ්‍ය නිවේදන සඳහා QR කේතය භාවිතා කරන්න

2. උද්ධමනයේ සහ ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම

උද්ධමනය සහ මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ පුරෝකථන කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්, 2024 වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී එළඹුණු මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණයට සහාය දැක්වීම සඳහා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩලය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවේ මෙම කොටසේ දක්වා ඇත.² මෙම පුරෝකථන මගින්, 2024 වසරේ ජනවාරි මස මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ වාරයේ දී පැවති දත්ත, ප්‍රධාන විචල්‍යයන්හි නුදුරු කාලීන පුරෝකථන, ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන, සහ උපකල්පන හා විනිශ්චයන් පිළිබිඹු කෙරෙන අතර, ඒවා මෙම වාර්තාවෙහි මූලික පුරෝකථන (*baseline forecast*) ලෙස සැලකේ.

2.1 මූලික පුරෝකථන

2024 වසරේ ජනවාරි මස මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථනවලට අනුව, මෑතක දී සිදු වූ බදු සංශෝධන සහ සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් නුදුරු කාලීනව උද්ධමනයේ තාවකාලික ඉහළ යෑමකින් පසුව, මතුපිට උද්ධමනය මැදි කාලීනව සියයට 5ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) වන ඉලක්කගත මට්ටම ආසන්නයේ ක්‍රමයෙන් ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, 2023 වසරේ තුන් වන කාර්තුවෙහි දක්නට ලැබුණු දේශීය ආර්ථික කටයුතුවල යථා තත්ත්වයට පත්වීම ඉදිරි කාලය තුළ ද පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, සුදුසු ප්‍රතිපත්තිවල සහාය ඇතිව ආර්ථිකයට මැදි කාලීනව ක්‍රමයෙන් එහි විභව මට්ටමට ළඟා වීම සඳහා ඉන් සහාය සැලසෙනු ඇත.

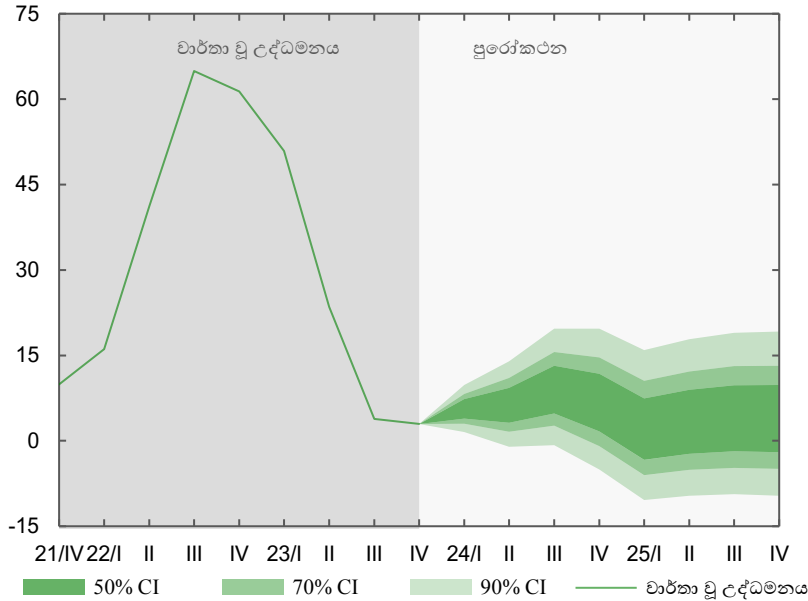
උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම

නවතම පුරෝකථනයන්ට අනුව, 2024 වසර ආරම්භයේ සිට, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනයේ යම් කෙටි කාලීන ඉහළ යෑමක් පෙන්වුම් කරන අතර, ඒ අනුව වසර තුළ කාර්තුව සාමාන්‍ය උද්ධමන මට්ටම් සියයට 5 ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා තරමක් ඉහළ අගයක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා එකතු කළ අගය මත බද්ද සියයට 15ක සිට සියයට 18ක් දක්වා වැඩි කිරීම සහ ඇතැම් බදු නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත මිල ඉහළ යෑම් මූලික වශයෙන් හේතු වනු ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් 2023 වසරේ තුන් වන කාර්තුවෙහි වාර්තා වූ සැලකිය යුතු නිර්-උද්ධමනය හේතුවෙන් ඇතිවන අහිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් 2024 වසරේ තුන් වන කාර්තුවෙහි මතුපිට උද්ධමනය එම වසරේ ඉහළම අගය වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, සැලකිය යුතු කාලයක් ආර්ථිකය එහි විභව මට්ටමට වඩා අඩුවෙන් ක්‍රියාත්මක වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති බැවින්, අඩු ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නුදුරු කාලීන උද්ධමනයේ ඉහළ යෑම අඛණ්ඩව නොපවතිනු ඇත. ඒ අනුව, වර්තමාන උද්ධමන පුරෝකථන නුදුරු කාලීනව ඉලක්කගත මට්ටම ඉක්මවා ගියද, ඉන් ඇතිවන සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා පහළ යෑමක් සිදු වී මැදි කාලීනව උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටම ආසන්නයේ ස්ථායී වනු ඇත.

² මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සිදු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අර්ධ ව්‍යුහාත්මක සාර්ව ආර්ථික ආකෘතියක් වන කාර්තුව පුරෝකථන ආකෘතිය (Quarterly Projection Model-QPM) භාවිතා කරනු ලැබේ. සෑම මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයකදීම මෙම පුරෝකථන යාවත්කාලීන කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා, වෙනත් මූලාශ්‍ර අතර, ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සහ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන මාසික උද්ධමන දත්ත නිකුත් කිරීම් සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ කාර්තුව දත්ත නිකුත් කිරීම් ද ඇතුළත් ව, නවතම ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳ දත්ත සහ තොරතුරු භාවිතා කෙරේ.

01 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය, කො.පා.මි.ද., වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

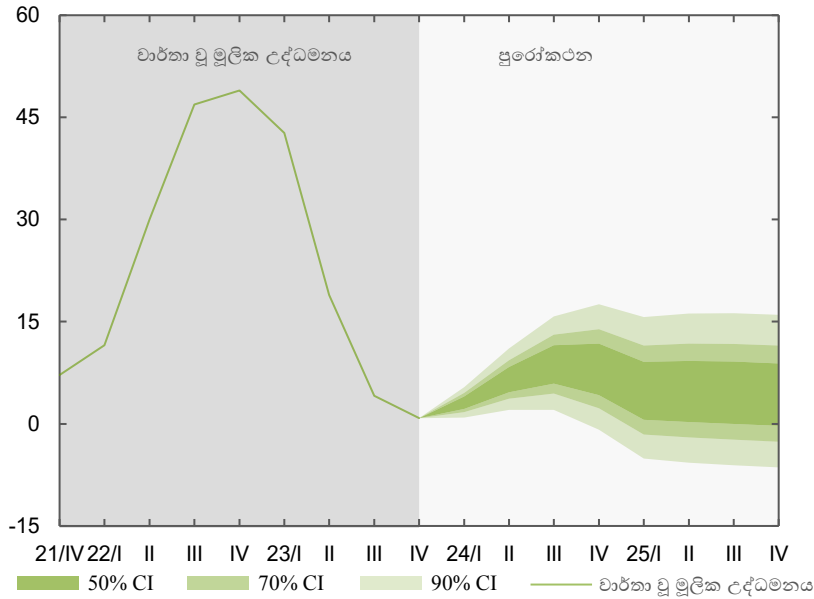

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ. පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය. මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සමඟ උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන් (Fan charts) සෑම මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයකදීම අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත. උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහනෙහි 2022 වසරේ සිව්වන කාර්තුව දක්වා වාර්ෂික කරන ලද දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2013=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද (seasonally adjusted)) මත පදනම් වන අතර මෙම කාල සීමාවෙන් පසු දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2021=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද) මත පදනම් වේ. 2024 ජනවාරි මස පුරෝකථන වාරයේ දී පැවති සියලුම දත්ත මත පුරෝකථන පදනම් වේ.

උද්ධමනයේ සංරචක සලකා බලන විට, නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත භාණ්ඩ හා සේවා ඉවත් කර ගණනය කරනු ලබන, ආර්ථිකයේ මූලික ඉල්ලුම් පීඩන මනිනු ලබන පුළුල් මිනුමක් ලෙස සාමාන්‍යයෙන් සලකනු ලබන මූලික උද්ධමනය ඉදිරි කාර්තු කිහිපය තුළ මතුපිට උද්ධමනයේ අපේක්ෂිත වෙනස්කම්වලට අනුකූලව ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථික වර්ධනය එහි විභව මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණ ද, මූලික උද්ධමනය මනිනු ලබන භාණ්ඩ හා සේවා පැසෙහි බොහෝ අයිතම ද එකතු කළ අගය මත බදු සංශෝධනවලට යටත් වන බැවින්, එකතු කළ අගය මත බදු ව්‍යුහයේ සිදු වන වෙනස්වීම් නුදුරු කාලීනව මූලික උද්ධමනයේ අපේක්ෂිත ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවේ. මතුපිට උද්ධමනයේ දී මෙන්, මූලික උද්ධමනයේ ද එහි පුරෝකථනය කාලපරිච්ඡේද කිහිපයක දී සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑමට ලක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මූලික උද්ධමනය ද මැදි කාලීනව මතුපිට උද්ධමනය සඳහා වන ඉලක්කය ආසන්නයේ ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වැඩිදියුණු වූ ආර්ථික කටයුතු මධ්‍යයේ ඉල්ලුම් තත්ත්ව ක්‍රමයෙන් සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත් වුවද, සුදුසු පරිදි මුදල් තත්ත්ව වෙනස් වීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය වීම මූලික උද්ධමනය ස්ථාවර වීම සඳහා දායක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

02 රූප සටහන: මූලික උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය, කො.පා.මි.ද., වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

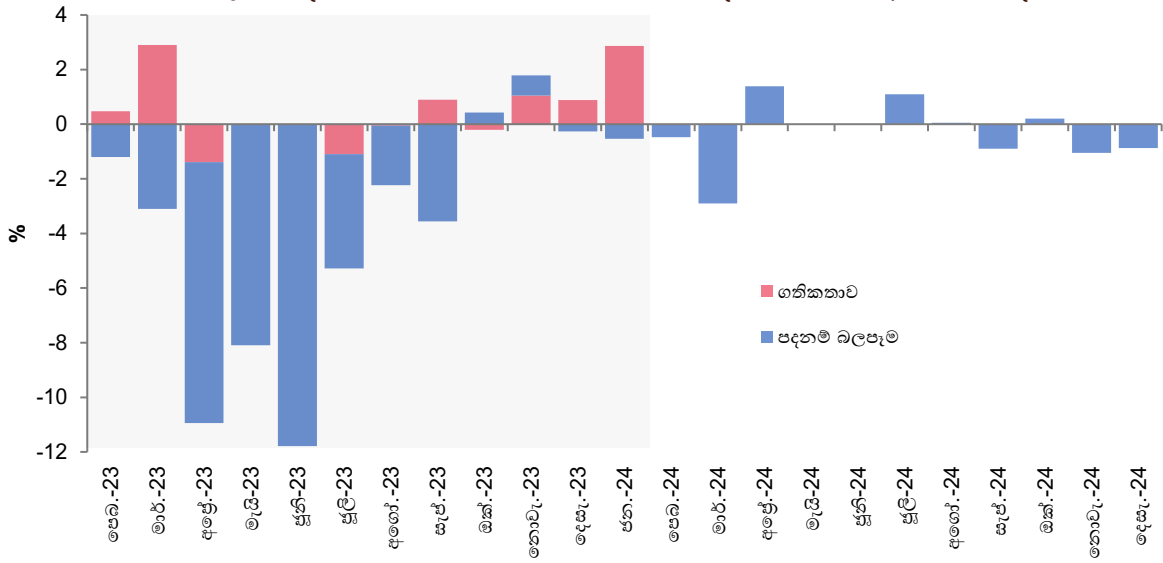

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ. පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය. මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සමඟ උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන් (Fan charts) සෑම මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයකදීම අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත. උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහනෙහි 2022 වසරේ සිව්වන කාර්තුව දක්වා වාර්තා කරන ලද දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2013=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද (seasonally adjusted)) මත පදනම් වන අතර මෙම කාල සීමාවෙන් පසු දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2021=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද) මත පදනම් වේ. 2024 ජනවාරි මස පුරෝකථන වාරයේ දී පැවති සියලුම දත්ත මත පුරෝකථන පදනම් වේ.

මේ අතර, ගෝලීය බලශක්ති මිල ගණන් සඳහා නුදුරු කාලීන දැක්ම ස්ථාවරව පවතී. කෙසේ වෙතත්, දැනට පවතින අස්ථාවර භූ-දේශපාලනික පරිසරය හමුවේ මෑත කාලයේ ගෝලීය බලශක්ති මිල පුරෝකථන සඳහා නිරන්තරයෙන් සංශෝධන සිදු කිරීමට සිදුවන පරිසරයක එවැනි පුරෝකථන සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතී. එබැවින්, විශේෂයෙන් පසුගිය කාලයේ දී වාර්තා වූ මට්ටම් හා සසඳන විට, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන උද්ධමනය නුදුරු කාලීනව පහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ ද, ගෝලීය බලශක්ති මිල පිළිබඳ පවතින අවිනිශ්චිතතා මගින් බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන උද්ධමන ඉදිරි දැක්ම කෙරෙහි අවිනිශ්චිතතා ඇති කරයි. මීට අමතරව, නිරන්තර මිල වෙනස් වීම් පිළිබිඹු කරන ආහාර ද්‍රව්‍ය නියෝජනය කරන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය, 2024 වසරේ මුල් භාගයේ දී ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර පසුව නිර්-උද්ධමනයක් වාර්තා කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය මැදි කාලීනව ගෝලීය ආහාර උද්ධමනයේ පුරෝකථනය කළ ආකාරයට සමානව ඉහළ යෑමක් අපේක්ෂා කළ හැකිය.

03 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනය: මිලෙහි ගතික බලපෑම හා පදනම් බලපෑම³ (කො.පා.මි.ද., 2021=100)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල ගණනය කිරීම්

උද්ධමන අපේක්ෂා

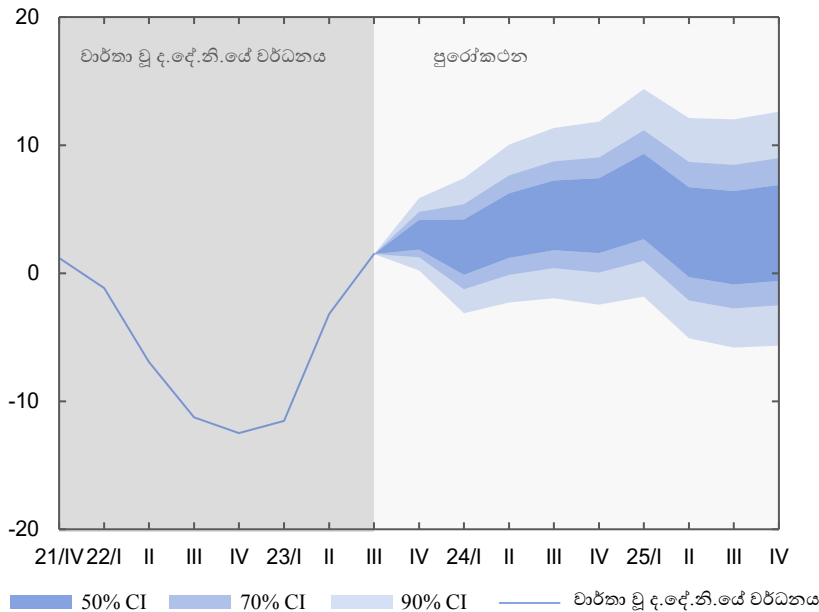
සමස්තයක් ලෙස, උද්ධමන අපේක්ෂා සැබෑ උද්ධමනයේ ප්‍රවණතාවය බොහෝ සෙයින් අනුගමනය කර ඇත. ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති දත්ත සහ මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා සමීක්ෂණය අනුව, මතුපිට උද්ධමනය තනි අගයක මට්ටමේ පැවති කාලයේ දී කෙටි හා දිගු කාලසීමාවන් සඳහා ආයතනික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා බොහෝ දුරට තනි අගයක මට්ටමේ පැවති බව පෙනී යයි. මෑතක දී මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ යෑමත් සමග පසුගිය මාසයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මස සමීක්ෂණ වටයේ දී ආයතනික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ ගොස් ඇත. සමීක්ෂණ ප්‍රතිචාරවලට අනුව, බදු, ඉන්ධන සහ උපයෝගීතා වියදම්වල අපේක්ෂිත වැඩිවීම ඉදිරි මාස 12ක කාලය තුළ උද්ධමනයේ අපේක්ෂිත වැඩිවීම සඳහා ප්‍රධාන නිර්ණායක විය. කෙසේ වෙතත්, මැදි කාලීනව උද්ධමනයේ අපේක්ෂිත මන්දගාමී වීම පිළිබිඹු කරමින් උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්වුම් කළේය. මහ බැංකු පනතට අනුව උද්ධමන ඉලක්කය සපුරාලීමට වර්තමානයේ දී මහ බැංකුවට බැඳීමක් පවතින බැවින්, උද්ධමන ඉලක්කය වටා මැදි කාලීනව උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමට ද එය උපකාරී විය හැකිය.

³ උද්ධමනය සාමාන්‍යයෙන් මනිනු ලබන්නේ මිල මට්ටමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනසක් ලෙසය, එනම්, පෙර වසරේ අදාළ කාල පරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව මිල දර්ශකයකින් මනිනු ලබන, දී ඇති කාල පරිච්ඡේදය සඳහා වූ මිල මට්ටමේ ප්‍රතිශත වෙනස් වීමයි. (ශ්‍රී ලංකාවේ සමබන්ධයෙන් ගත් කළ, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනය මැනීමට භාවිතා කරන ප්‍රධාන මිල දර්ශක දෙක වන කො.පා.මි.ද. සහ ජා.පා.මි.ද. සම්පාදනය කර ප්‍රකාශයට පත් කරයි.) කෙසේ වෙතත්, මිල තොරතුරු සාමාන්‍යයෙන් මාසිකව ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබයි. එබැවින්, මාසිකව ද ලක්ෂ්‍යමය පදනමින් මිල වෙනස් වීම් ගණනය කළ හැකිය. එක් මාසයක සිට ඊළඟ මාසය දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනයේ වෙනස් වීම වන්නේ මාසයේ මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනයෙන් පෙර වසරේ අනුරූප මාසයේ මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය අඩු කිරීමෙන් දළ වශයෙන් ගණනය කළ හැකිය. (ප්‍රතිශත වෙනස්වීමට ලක් වූ වෙනස්වීම් ආසන්න වශයෙන් සමාන වීම මෙම අසන්න කිරීම භාවිතා කිරීමට හේතුවේ.) ඒ අනුව, වන්නේ මාසයේ මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය සාමාන්‍යයෙන් ගතිකතාව ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර, එය ආර්ථික ප්‍රවණතා හේතුවෙන් නවතම මාසයේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය වෙනස් වන ආකාරය නිරූපණය කරයි. මේ අතර, පෙර වසරේ අනුරූප මාසයේ මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනයේ සෘණ අගය පදනම් බලපෑම ලෙස හැඳින්වෙන අතර, එයින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය එක් මාසයක සිට ඊළඟ මාසය දක්වා වෙනස් වන ආකාරය කෙරෙහි බලපාන සංඛ්‍යාතමය බලපෑම පිළිබිඹු වේ. (එනම්, $\pi_t^{වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය} \approx \pi_{t-1}^{වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය} + \text{ගතිකතාව} + \text{පදනම් බලපෑම}$; මෙහි π මගින් උද්ධමනය නිරූපණය කරයි). මෙම වෙන් කිරීම ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනයේ වෙනස්වීම්වලට හේතු සාධක ඇගයීමට විශ්ලේෂකයින්ට ඉඩ සලසයි. මහ බැංකුවේ කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතියෙන් ලබා දෙන පුරෝකථන වැනි කාර්තුමය තොරතුරු භාවිතා කරන විට, ගතිකතාව සහ පදනම් බලපෑම වශයෙන් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය වර්ගීකරණය කිරීම, කාර්තුමය ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය භාවිතයෙන්ද කළ හැකිය. තවද, මෙම ආසන්න කිරීම උද්ධමනයට පමණක් සීමා නොවන අතර ඕනෑම විචල්‍යයක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස්වීම වෙන් කිරීමට යොදා ගත හැකිය.

මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම

විවිධ දර්ශක, සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල, මෑත කාලීන ප්‍රවණතා සහ විශේෂඥ ඇගයීම් මත පදනම්ව, 2023 වසරේ තුන්වන වන කාර්තුවේ දී වාර්තා වූ සුළු වර්ධනයෙන් අනතුරුව, 2023 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී ආර්ථිකය ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසර සඳහා වන මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ සමස්ත වර්ධනය ඊට පෙර වසරේ ඉහළ සංකෝචනයට සාපේක්ෂව අඩු සංකෝචනයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, 2024 වසර තුළදී ආර්ථික වර්ධනය ධනාත්මක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

04 රූප සටහන: කාර්තුවේ මූර්ත ද.දේ.නි.යේ වර්ධනයෙහි පුරෝකථන (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ. නිතර වෙනස්වන ගෝලීය පරිසරය සහ දේශීය ආර්ථිකයේ ඇති අවිනිශ්චිතතා හමුවේ, මූලික පුරෝකථන මත විවිධ ඉහළ යෑමේ හා පහළ යෑමේ අවදානම් ඇති විය හැකිය. මූලික පුරෝකථනයට ඇති අවදානම් පිළිබඳ විස්තර “උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්” යන කොටස යටතේ සාකච්ඡා කෙරේ. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ ආර්ථික වර්ධන මාර්ගය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය.

ආර්ථික වර්ධනය එහි පූර්ණ ධාරිතා මට්ටම කරා ළඟා වීමේ දී යම් උච්ඡාවචනයන් ඉදිරියේදී ඇති විය හැකිය. තෝරාගත් බැංකුවල අපේක්ෂිත ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණය සඳහා අයවැය ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය⁴ නුදුරු කාලීනව ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ සමස්ත බලපෑම, සෘණාත්මක නිමැවුම් පරතරයට දායක වෙමින්, වර්ධනය සඳහා සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ ක්‍රමානුකූල ලිහිල් කිරීම පුළුල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකවලට සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ එමගින් නාමික පොලී අනුපාත සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත්වීම, ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය කිරීම, පාරිභෝගික වියදම් ඉහළ නැංවීම සහ අවසාන වශයෙන් සමාහාර ඉල්ලුම ඉහළ නංවමින් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථිකය මත පවතින සංකෝචනාත්මක බලපෑම් සමනය කරමින්,

⁴ සාමාන්‍යයෙන්, රාජ්‍ය ප්‍රාථමික හිඟයක් මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනයට ධනාත්මක ලෙස දායක විය හැකිය.

ආර්ථිකය වර්ධනය එහි විභව මට්ටම කරා ළඟා වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, දැනට සෘණ මට්ටමක පවතින වෙළඳාම අනුව බර තබන ලද විදේශ නිමැවුම් පරතරය, අපනයන හරහා දේශීය ආර්ථිකයට බලපෑම් එල්ල කරමින්, වසර දෙකක පමණ කාලයක් පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, විශේෂයෙන් ම සංචාරක ව්‍යාපාරය හරහා දේශීය සේවා සඳහා පවතින විදේශ ඉල්ලුම ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වුවද, ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාම සඳහා පවතින අතිතකර පරිසරය වැනි ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා අවම කිරීම මගින් එලදායිතාව වැඩිදියුණු කිරීම සහ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ඇති බාධාවන්ට පිළියම් යෙදීම, තිරසර වර්ධන මාවතක් ළඟා කර ගැනීමට සහ ආර්ථිකයේ විභවය ඉහළ නැංවීමට අත්‍යවශ්‍ය හේතු සාධක වේ.

2.2 පුරෝකථන සඳහා පාදක වන ප්‍රධාන උපකල්පන

මැදි කාලීන පුරෝකථන සඳහා භාවිතා කරන ප්‍රධාන උපකල්පනවල සාරාංශයක් මෙම කොටසේ දක්වා ඇත.

ගෝලීය පරිසරය

පසුගිය කාලයට සාපේක්ෂව සමහර ආර්ථිකයන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් වාර්තා වුවද, බොහෝ වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම් අදාළ ප්‍රවණතා මට්ටම්වලට වඩා පහළින් පැවතීමේ හැකියාව පිළිබිඹු කරමින්, Global Projection Model Network (GPMN)⁵ හි පුරෝකථනයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමග සිදුවන, වෙළඳාම අනුව බර තබන ලද විදේශ නිමැවුම් පරතරය⁶ නුදුරු කාලයේ සිට මැදි කාලය දක්වා සෘණ අගයක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එක්සත් ජනපදයේ මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය හේතුවෙන් 2024 වසර අවසානයේ සිට යථා තත්ත්වයට පත්වීමට පෙර, වෙළඳාම අනුව බර තබන ලද විදේශ නිමැවුම් පරතරය නුදුරු කාලීනව අඛණ්ඩව පිරිහීමට ලක්වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එක්සත් ජනපදයේ උද්ධමනය ස්ථායී වීම එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංවිත බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ලිහිල් කිරීම ආරම්භ කිරීමේ තීරණයට බලපෑම් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීම ක්‍රමයෙන් සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. භූ-දේශපාලනික අර්බුද උග්‍ර වීම මධ්‍යයේ, ගෝලීය ඛනිජතෙල් මිල පසුගිය කාලයේවැඩි අස්ථාවරත්වයක් පෙන්නුම් කර ඇත. GPMN විසින් ඛනිජතෙල් මිල කෙටි කලීනව ස්ථාවරව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළද, ගෝලීය ඛනිජතෙල් සැපයුම මත වන අවිනිශ්චිතතා සහ ඛනිජතෙල් සඳහා වන ගෝලීය ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත්වීම පුරෝකථන ඉහළ යෑමේ අවදානම් ඇති කරයි. ආහාර මිල තවදුරටත් පහළ යෑමක් පුරෝකථන කළ ද, ගෝලීය ආහාර මිලෙහි අවධමනය ක්‍රමයෙන් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, පුරෝකථන සඳහා අවදානම් ඉහළ යෑමේ වැඩි ප්‍රවණතාවක් ඇත. අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ට අමතරව, ඉන්දියාව සහල් අපනයනය සීමා කිරීම සහ කළු මුහුදු ධාන්‍ය ගනුදෙනුව අවසාන වීම පිළිබඳව පවතින අවිනිශ්චිතතා ගෝලීය ආහාර සැපයුම්වලට සැලකිය යුතු අවධානමක් ඇති කරයි.

⁵ මහ බැංකුව මැදි කාලීන පුරෝකථන සිදු කිරීම සඳහා GPMN විසින් සකස් කරන ලද ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික දර්ශකවල පුරෝකථන භාවිතා කරයි.
⁶ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් හය දෙනෙකුට අනුරූප වන සමස්ත වෙළඳාමේ ප්‍රමතකරණය කරන ලද අනුපාත භාවිතා කර GPMN පුරෝකථනයන්හි සපයා ඇති වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ නිමැවුම් පරතරවල බරින් සාමාන්‍ය නිමැවුම් පරතරයක් ලෙස වෙළඳාම අනුව බර තබන ලද විදේශ නිමැවුම් පරතරය ගණනය කෙරේ.

රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගය

මූලික පුරෝකථනයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු.අ.) 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මාණ්ඩලික වාර්තාවේ පිළිබිඹු වන නවතම පුරෝකථනවලට අනුකූල වේ. විශේෂයෙන් ම, තෝරාගත් බැංකුවල අපේක්ෂිත ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණය සඳහා වන ප්‍රාග්ධන පැවරුම් සඳහා මුදල් වෙන්කිරීම මූලික පුරෝකථන සඳහා සැලකිල්ලට ගත් රජයේ වියදම්වලට ඇතුළත් කර ඇත.

01 සංඛ්‍යා සටහන: රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් පිළිබඳ උපකල්පන (ද.දේ.නි.යෙහි % ලෙස)						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
අයවැය හිඟය	8.8	9.4	5.3	4.7	4.2	3.9
ණය පිරිවැය	8.1	8.1	7.6	7.0	6.5	6.2
මධ්‍යම රජයේ ණය	107.8	110.3	111.4	110.8	108.0	104.6

මූලය: ජා.මු.අ. මාණ්ඩලික වාර්තාව, 2023 දෙසැම්බර් මාසය

විදේශීය ජංගම ගිණුම

මධ්‍යස්ථ වෙළඳ ශේෂය සහ සේවා හා ද්විතීයික ගිණුම් වෙත වන ඉහළ අරමුදල් ගලා ඒම් හේතුවෙන් ජංගම ගිණුමේ ශේෂයේ වැඩි දියුණු වීමක් මෑත කාලීන දත්ත මගින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. ඒ අනුව, ජංගම ගිණුම 2023 වසරේ දී අතිරික්තයක් වාර්තා කර ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආනයන වියදම් වැඩිවීම හේතුවෙන් වෙළඳ හිඟයේ පුළුල් වීමක් අපේක්ෂා කළද, සේවා ගිණුමේ සහ ද්විතීයික ආදායමේ අපේක්ෂිත වැඩිදියුණු වීම 2024 වසරේ දී ද විදේශ අංශයේ ධනාත්මක වර්ධනයක් අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට දායක වනු ඇත.

2.3 උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

උද්ධමනය සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය යන ද්විත්වයේම පුරෝකථන මූලික පුරෝකථනවලට වඩා ඉහළ යෑම සඳහා මෙන්ම පහළ යෑම සඳහා ද අවදානම් පවතී. අනපේක්ෂිත පරිදි ආර්ථික තත්ත්වයන් වෙනස් වුවහොත්, මහ බැංකුව විසින් තක්සේරු කරන ලද නියමිත ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික මාර්ගය නව තත්ත්වයන්ට අනුකූල වන පරිදි සංශෝධනය කරනු ඇත.

උද්ධමන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

පුරෝකථන පහළ යෑමේ අවදානම් සැලකූවිට, ආනයනික භාණ්ඩ සුලබ වීම මධ්‍යයේ ආනයන හරහා ඇතිවන තරඟකාරීත්වය හේතුවෙන් ඇතැම් නිෂ්පාදන භාණ්ඩවල මිල ගණන් පහළ යෑමක් සිදුවිය හැකිය. ඒ අතර ම, මහජනතාවගේ මිලදී ගැනීමේ ශක්තිය හීන වීමේ බලපෑම නිසා ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් යටපත්ව පැවතිය හැකි අතර, එමගින් ආකෘතික පුරෝකථනවල දී ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම හරහා ග්‍රහණය කර ගත් මට්ටමට වඩා වැඩි වශයෙන් මිල මට්ටම් පහළ යෑමේ පීඩන ඇති විය හැකිය. තවද, ආනයන සීමා කිරීම හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූ අංශ

නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් සැපයුම් තත්ත්වයන්ගේ සිදුවන වර්ධනයන් උද්ධමන පීඩන පාලනය කිරීමට දායක විය හැකිය.

විවිධ සාධක හේතුවෙන් මූලික උද්ධමන පුරෝකථන ඉහළ යෑමේ අවදානම් ද ඇති විය හැකිය. විශේෂයෙන්, ඉහළ ගිය බදු හේතුවෙන් ඇතිවන වක්‍ර බලපෑම් අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට වඩා වැඩි වීමට ඇති හැකියාව; වැටුප් වැඩි වීමට ඇති හැකියාව; ආහාර උද්ධමනය කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කළ හැකි කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයට ඇති විය හැකි අයහපත් කාලගුණික බලපෑම සහ සැපයුම් දාම දුර්වලතා; සහ ප්‍රධාන වශයෙන් නිතර වෙනස්වන භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ, ගෝලීය බනිජතෙල්, බලශක්ති සහ ආහාර මිල පිළිබඳ වන අවිනිශ්චිතතා වැනි සාධක මගින් උද්ධමන පුරෝකථන ඉහළ යෑමට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය.

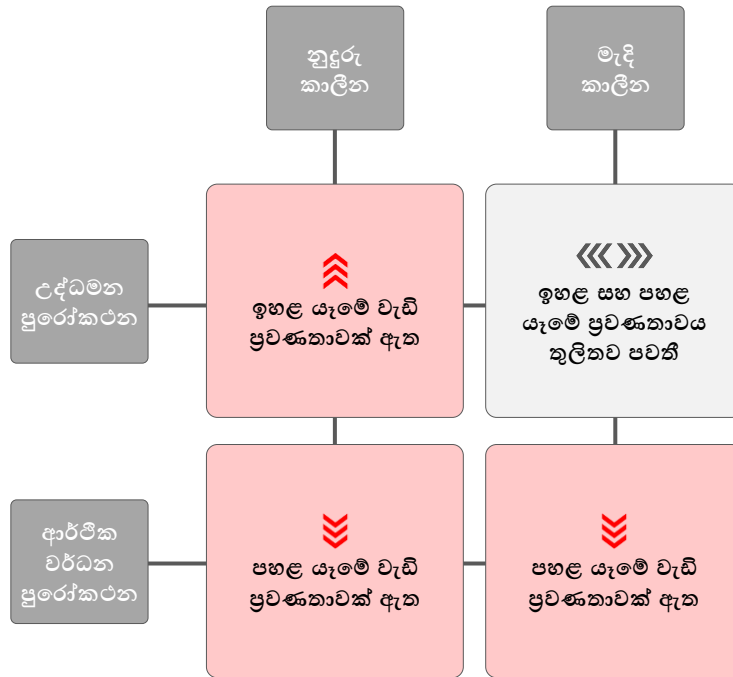
ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථිකයන් යථා තත්ත්වයට පත් වීමේ මන්දගාමීත්වය සහ පවත්නා භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ අපනයන සඳහා ඉල්ලුම අඩු වීම; වෘත්තීය සහ නිපුණතා සහිත පිරිස් සැලකිය යුතු ලෙස විදේශ ගතවීම හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්‍රම හිඟය සහ අඩු ඵලදායිතාව; ඇතිවිය හැකි කාලගුණික විපර්යාස හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු කෙරෙහි වන අහිතකර බලපෑම්; සහ වැඩි කළ බදු හේතුවෙන් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් සහ ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් කෙරෙහි වන අහිතකර බලපෑම් යනාදී හේතූන් නිසා නුදුරු කාලයේ සිට මැදි කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය පවතින පුරෝකථන වලට වඩා යම් මට්ටමකින් පහළ යෑමේ අවදානම් ඇති කළ හැකිය.

ආර්ථික වර්ධනය පුරෝකථන වලට වඩා ඉහළ යෑමේ අවදානම් සැලකූ විට, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ඒ ආශ්‍රිත අංශ අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට වඩා වේගවත්ව යථා තත්ත්වයට පත්වීමට ඇති හැකියාව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු වීමට දායක විය හැකිය. ආනයන ව්‍යාපාර, ඉදිකිරීම් සහ ඇතැම් නිෂ්පාදන කර්මාන්ත වැනි පසුගිය වසර දෙක තුළ අඩු ක්‍රියාකාරිත්වයක් පැවැති සමහර අංශ යථා තත්ත්වයට පත්වීමට ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම හේතු විය හැකි බැවින්, එය ආර්ථික වර්ධනයට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. කොළඹ වරාය නගරය සහ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වල යම් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කර ඇති අතර, ඒවා සමස්ත ආර්ථික කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීමට දායක විය හැකිය. මේ අතර, ගෝලීය වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථික වර්ධනය යම් වශයෙන් අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට වඩා වේගයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම විදේශීය ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත්වීම සඳහා හිතකර විය හැකිය.

ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ ජා.මු. අරමුදලේ-විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සහ අපේක්ෂා කරන ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රගතියයි. මෙම වැඩසටහනට සිදුවන ඕනෑම අවහිරතාවක් මගින් ආර්ථික වර්ධනය එහි අපේක්ෂිත මාර්ගයෙන් අපගමනය වීම, ආර්ථිකය මත වන විශ්වාසය පළුදු වීම සහ සෘණාත්මක ආයෝජක අපේක්ෂා අඛණ්ඩව පැවතීම හේතුවෙන් රටෙහි ආර්ථිකය කෙරෙහි අතිශය අහිතකර බලපෑම් එල්ල කළ හැකිය.

05 රූප සටහන: පුරෝකථන මත ඇතිවන අවදානම්වල සමස්ත දිශානතිය

මූලාශ්‍රය: මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල පුරෝකථන

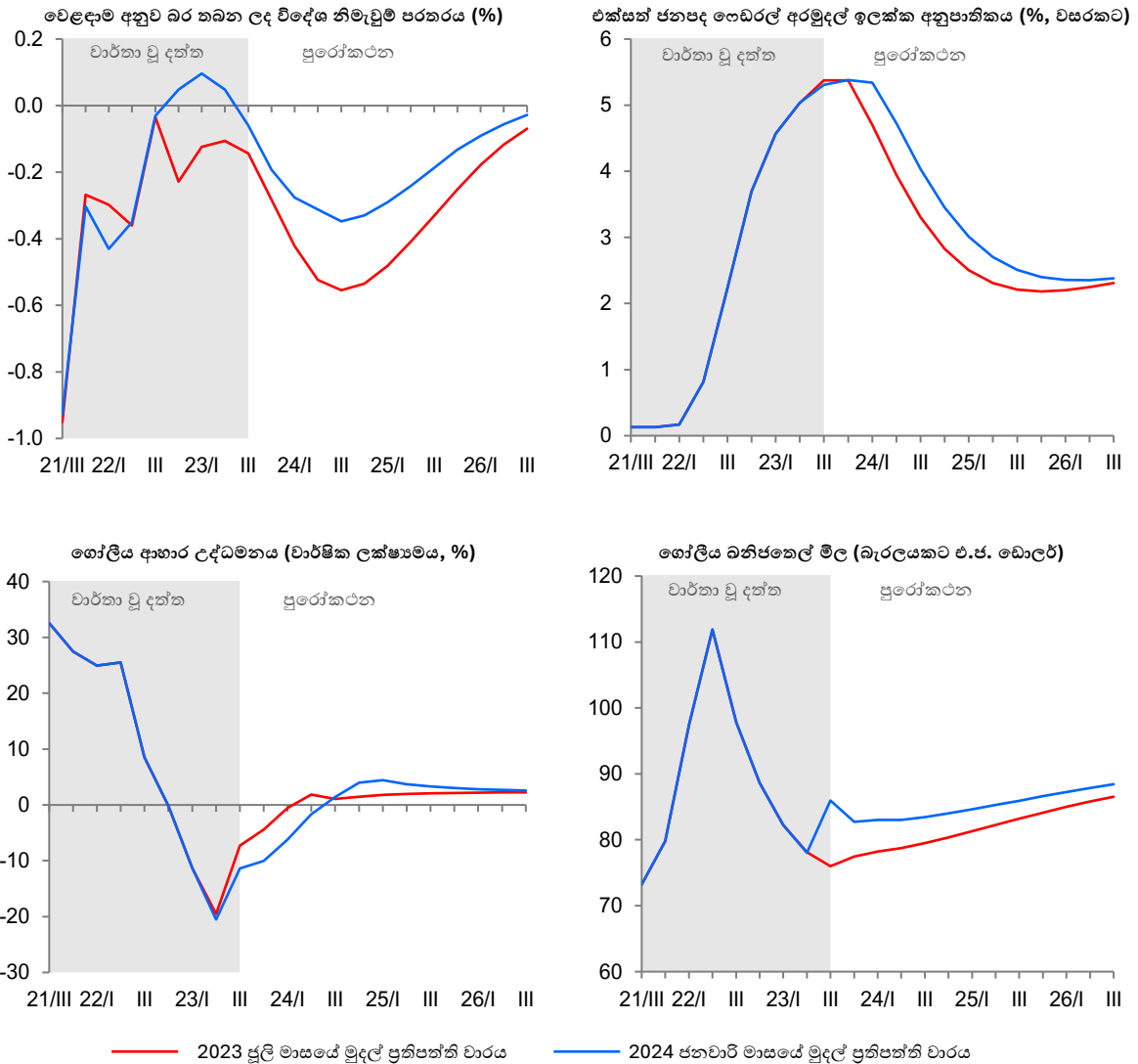
2.4 පෙර පුරෝකථන සමඟ සැසඳීම

මැදි කාලීන පුරෝකථන සඳහා භාවිතා කළ ප්‍රධාන උපකල්පන

2024 වසරේ ජනවාරි මාසයේ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ දී භාවිතා කරන ලද ගෝලීය පුරෝකථන ගත්කළ, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමඟ සිදුවන වෙළඳාම අනුව බර තබන ලද විදේශ නිමැවුම් පරතරය 2023 වසරේ ජූලි මාසයේ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ දී භාවිතා වූ තොරතුරු හා සසඳන විට වැඩිදියුණු වී ඇත. අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට පරිභෝජන වියදම් පහත නොවැටීම හේතුවෙන් එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම් වැඩිදියුණු වීම සහ ඉන්දියාවේ වර්තා වූ අපේක්ෂිත මට්ටම් වලට වඩා යහපත් ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුවේ පරීක්ෂාකාරී හැසිරීම මධ්‍යයේ, එක්සත් ජනපදයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම පෙර පුරෝකථනවලට සාපේක්ෂව මන්දගාමී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය ආහාර මිල ගණන් සලකා බැලීමේ දී, 2023 වසරේ ජූලි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ පැවති පරිදි ගෝලීය ආහාර මිල උද්ධමනය සෘණ අගයක පවතී. කෙසේ වෙතත්, නවතම පුරෝකථන මගින් ගෝලීය ආහාර උද්ධමනය යථා තත්ත්වයට පත් වීමෙහි මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, පෙර පුරෝකථනයන්ට සාපේක්ෂව වත්මන් පුරෝකථනයන්හි දී ගෝලීය ආහාර උද්ධමනය මැදි කාලීනව ඉහළ උද්ධමන මාවතක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. භූ-දේශපාලනික අර්බුද උග්‍ර වීම මධ්‍යයේ සැලකිය යුතු විචලනයන් පෙන්නුම් කළ ගෝලීය බනිජතෙල් මිල, පෙර පුරෝකථනවලට සාපේක්ෂව ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කර ඇත. නවතම පුරෝකථන මගින් නුදුරු කාලීනව බනිජතෙල් මිලෙහි යම් ස්ථායී වීමක් අපේක්ෂා කරන අතර, පසුව එය යම් උද්ධමනකාරී මාවතක ගමන් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වුවද, ගෝලීය බනිජතෙල් මිලෙහි වර්තමාන පුරෝකථන, පෙර පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටම් වලට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

06 රූප සටහන: ගෝලීය පුරෝකථන (කාර්තුමය)

මූලාශ්‍රය: කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතිය, Global Projection Model Network (GPMN)
(2023.06.28 සහ 2024.01.05 යාවත්කාලීන කිරීම්)

ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය වැඩිවීම හේතුවෙන් 2023 වසරේ ජූලි මාසයේ කරන ලද පුරෝකථනවලට සාපේක්ෂව, වත්මන් පුරෝකථනවල රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගය යම් ප්‍රමාණයකට වෙනස් වී ඇත. සැලසුම් කර ඇති පරිදි බැංකු කිහිපයක් ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණය කරනු ඇතැයි උපකල්පනය කිරීම 2024 වර්ෂය සඳහා අයවැය හිඟය වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වේ. මේ අනුව, මෙම ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණ ක්‍රියාවලියේ ඉදිරි හැසිරීම අනාගත පුරෝකථනවල දී රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගයේ වෙනස්කම් ඇති කළ හැකි සාධකයක් විය හැකිය.

2023 වසරේ ජූලි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ 2023 වසර සඳහා උපකල්පනය කරන ලද ජංගම ගිණුම් හිඟයට සාපේක්ෂව, නව තොරතුරු පිළිබිඹු කරමින් ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය පිළිබඳ උපකල්පන ද යාවත්කාලීන කර ඇති අතර, ඒ අනුව, 2023 වසර සඳහා ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

උද්ධමනයේ හැසිරීම

2023 වසරේ තුන් වන කාර්තුවේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය බොහෝ දුරට පෙර මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවේ, එනම් 2023 වසරේ ජූලි මස මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ, පුරෝකථනය කළ මාර්ගය තුළ විය. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසරේ සිව් වන කාර්තුව සඳහා වාර්තා වූ උද්ධමනය පෙර අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළට අපගමනය වූ අතර, ඒ සඳහා මූලිකවම විදුලි ගාස්තුවල ඉහළ යාම හේතුවෙන් දේශීය බලශක්ති මිල ගණන්වල සිදුවූ මිල ඉහළ යෑම මෙන්ම, විශේෂයෙන් වසරේ අග භාගයේ ඇති වූ සැපයුම් අවහිරතා හේතුවෙන් නිතර මිල උච්චාවචන සහිත ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑම හරහා ඇති වූ අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ මිල වෙනස්වීම් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මූලිකවම බදු සංශෝධන හේතුවෙන් වත්මන් උද්ධමන පුරෝකථන 2024 වසරේ පළමු කාර්තුවේ සිට තාවකාලික ඉහළ යෑමක් අපේක්ෂා කළද, 2023 වසරේ ජූලි මාසයේ දී එකතු කළ අගය මත බදු සංශෝධන පිළිබඳ තොරතුරු නොතිබුණු බැවින්, 2023 වසරේ ජූලි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේ දී එවැනි ඉහළ යෑමක් අපේක්ෂා නොකළේය. එහෙත්, පෙර පුරෝකථනය කළ පරිදි, වත්මන් පුරෝකථනවලදී ද උද්ධමනය මැදි කාලීනව උද්ධමන ඉලක්කය වටා ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

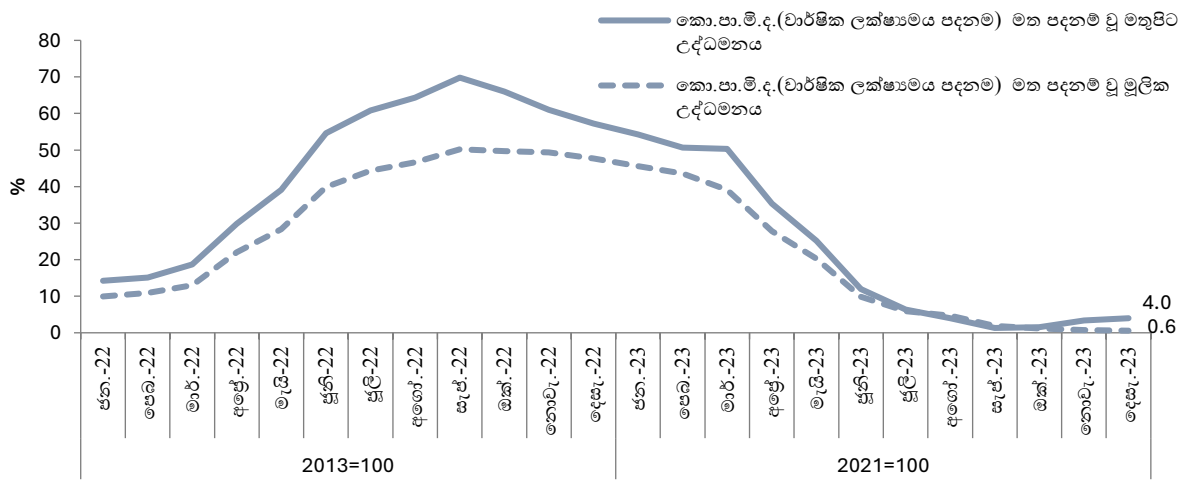
3. වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය

3.1 උද්ධමනය

උද්ධමනය අඩු තනි අගයක මට්ටමක් දක්වා පහළ ගිය ද සැපයුම් අංශයේ සාධක හේතුවෙන් 2023 වසර අවසානය වන විට යම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය.

පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය 2023 ජූලි මාසයේ දී තනි අගයක මට්ටමක් දක්වා අඩු වී, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ පසු බලපෑම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉල්ලුම අඩු වීම, සැපයුම් අංශයේ බාධා ලිහිල් වීම, එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල ශක්තිමත් වීම සහ දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් 2023 සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා එම පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවය අඛණ්ඩව පැවතුණි. ඒ අනුව, 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සියයට 69.8ක් දක්වා ඉහළ ගිය කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2023 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සියයට 1.3ක් දක්වා අඩු විය.⁷ කෙසේ වෙතත්, 2023 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී විදුලි ගාස්තු ඉහළ නැංවීම, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව මත සිදු වූ හෝඟ හානි හේතුවෙන් ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑම සහ එල්.පී. ගෑස් හා ඉන්ධන මිල ගණන් ඉහළ යෑම ඇතුළු සැපයුම් අංශයේ සාධක මෙන්ම හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම අඩු වීම හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය යම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කරමින් 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 4.0ක් ලෙස වාර්තා විය.

07 රූප සටහන: මාසික මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

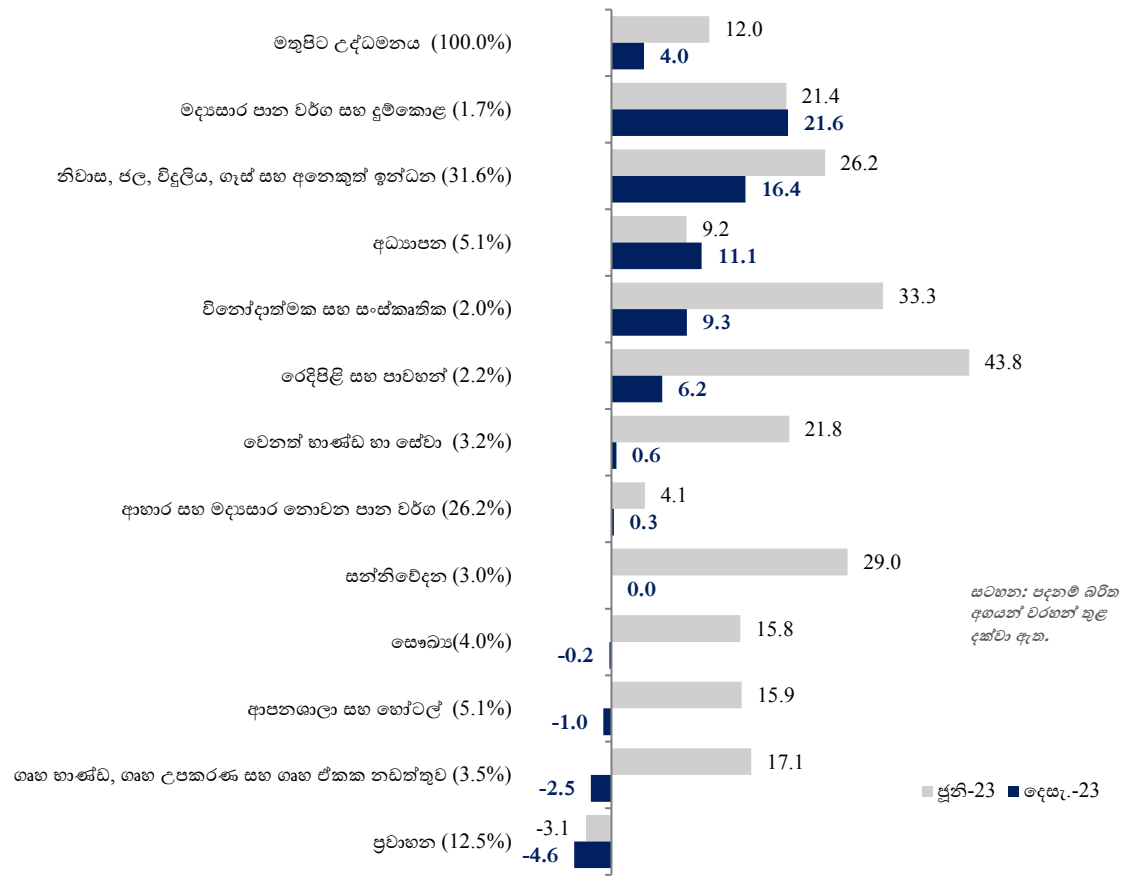
2023 ජූලි මාසයේ දී කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ ආහාර කාණ්ඩයේ අවධමනය සියයට 1.4ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) ලෙස වාර්තා විය. වසර හතරකට ආසන්න කාලයකට පසු ප්‍රථම වතාවට ආහාර කාණ්ඩයේ

⁷ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 පෙබරවාරි මාසයේ සිට කො.පා.මි.ද. නව පදනම් වර්ෂය වන 2021=100 යටතේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ආරම්භ කරන ලද අතර පැරණි පදනම් වර්ෂය වන 2013=100 යටතේ කො.පා.මි.ද. ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අත්හිටුවන ලදී.

අවධානයක් වාර්තා වූ අතර, එම ආහාර කාණ්ඩයේ අවධානය 2023 නොවැම්බර් මාසය දක්වා අඛණ්ඩව පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව මධ්‍යයේ ආහාර මිල ගණන්වල සිදු වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 0.3ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය සමස්තයක් ලෙස අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවයක් අනුගමනය කරමින් 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 5.8ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) ලෙස වාර්තා විය.

ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද.) මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය ද නිර්-උද්ධමන මාවතක් අනුගමනය කරමින් 2023 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සියයට 0.8ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) දක්වා පහළ ගිය ද, 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 4.2ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) දක්වා ක්‍රමයෙන් වැඩි විය.⁸

08 රූප සටහන: කාණ්ඩ අනුව වර්ගීකරණය කරන ලද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය (කො.පා.මි. ද.,%)

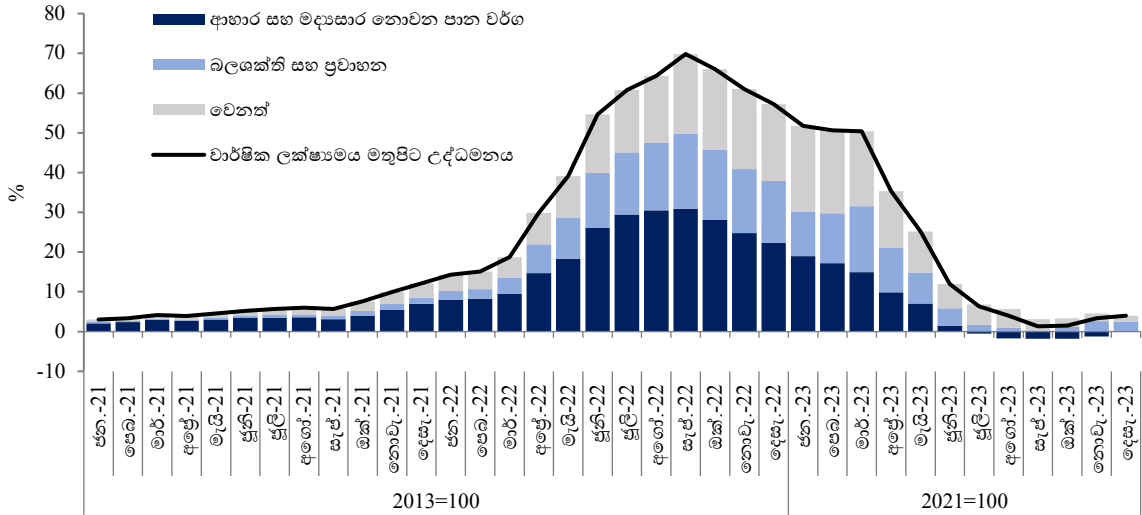
මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ආර්ථිකයේ ඉල්ලුම් පීඩන අඩු වීම පිළිබිඹු කරමින්, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ වාර්තා කළ සියයට 50.2ක උපරිම අගයේ සිට 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 0.6ක් දක්වා අඩු විය. පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැසෙහි නිතර මිල විචලනය නොවන ආහාර කාණ්ඩයේ මිල

⁸ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 ජනවාරි මාසයේ සිට ජා.පා.මි.ද. නව පදනම් වර්ෂය වන 2021=100 යටතේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ආරම්භ කරන ලද අතර පැරණි පදනම් වර්ෂය වන 2013=100 යටතේ ජා.පා.මි.ද. ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අත්හිටුවන ලදී.

පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව සහ හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම මූලික උද්ධමනය අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය ද (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2022 සැප්තැම්බර් මාසය අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 64.1ක උපරිම අගයේ සිට 2023 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 0.9ක් දක්වා අඩු විය.

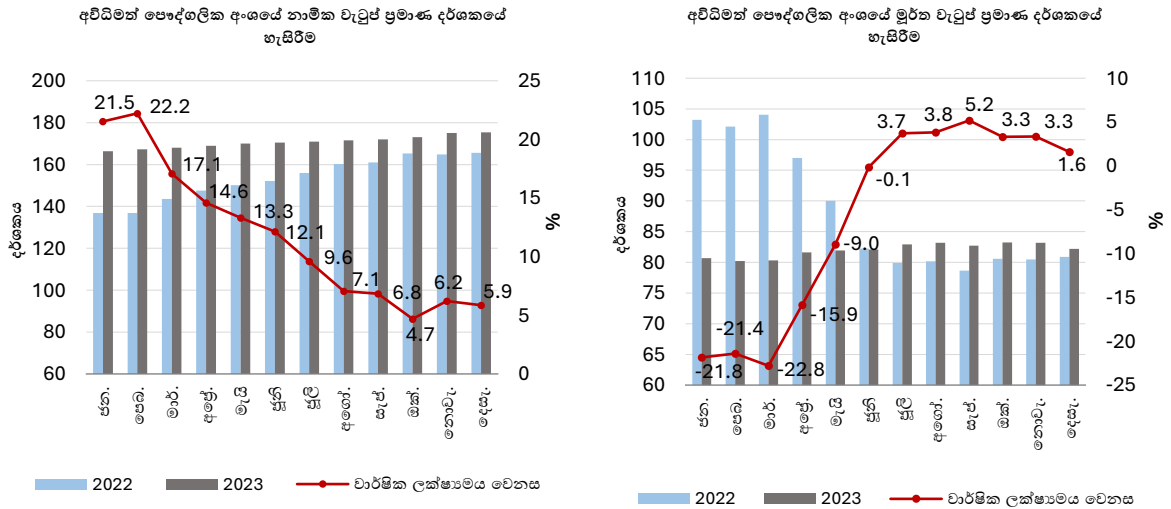
09 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (කො.පා.මි.ද.)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල ගණනය කිරීම්

2022 වසරේදී නාමික වැටුප්වල වාර්තා වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමෙන් අනතුරුව, ඉහළ ගිය ජීවන වියදම සමඟ දෛනික වැටුප් ලබන්නන්ගේ ඉහළ වැටුප් ඉල්ලීම් හේතුවෙන්, අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකය (2018=100) මගින් පිළිබිඹු වන පරිදි, 2023 වසරේ දී නාමික වැටුප්වල තවදුරටත් ඉහළ යෑමක් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන් 2023 වසරට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ දී නාමික වැටුප්වල වාර්තා වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හේතුවෙන් (සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම), වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2023 වසරේ දී අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකයේ වර්ධනය මන්දගාමී විය. මේ අතර, මූලික වශයෙන් උද්ධමනයේ හිතකර ප්‍රවණතා හේතුවෙන් මාස 15කට පසුව ධන අගයක් වාර්තා කරමින් මූර්ත වැටුප් දර්ශකය 2023 ජූලි මාසයේ දී සියයට 3.7ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, ඉන් අනතුරුව ධන මට්ටමේ පැවතිණි. කෙසේ වෙතත්, 2023 දෙසැම්බර් මාසයේ දී මූර්ත වැටුප් දර්ශකයේ වර්ධනය සියයට 1.6ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) දක්වා මන්දගාමී වීමක් නිරීක්ෂණය විය.

10 රූප සටහන: අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකයේ හැසිරීම (2018=100)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

3.2 මූර්ත අංශය

අඛණ්ඩව කාර්තු භයක කාලයක් මුළුල්ලේ සංකෝචනය වූ ආර්ථිකය, අර්බුදයෙන් අනතුරුව යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ සලකුණු පෙන්නුම් කරමින් 2023 වසරේ නෙවන කාර්තුව තුළ දී ධනාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, 2022 වසරේ පළමු කාර්තුවේ සිට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත අඛණ්ඩව කාර්තු භයක කාලයක් පුරා සංකෝචනය වූ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, 2023 වසරේ තුන් වන කාර්තුවේ දී ධනාත්මක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස නවයක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආර්ථිකය සියයට 4.9කින් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) සංකෝචනය වූ අතර, එයට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ සංකෝචනය සියයට 6.3ක් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) විය. වි, ධාන්‍ය සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වන ආධාරක කාර්යයන් යන උප අංශවල වැඩිදියුණු වූ කාර්යසාධනය හේතුවෙන් 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස නවයක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී සියයට 2.5ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු එහි වර්ධන ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන ගියේය. මේ අතර, 2023 වසරේ පළමු සහ දෙවන කාර්තු දෙක තුළ දී ම සංකෝචනය වූ කර්මාන්ත හා සේවා කටයුතු, 2023 වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී ධන වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඉදිකිරීම්, නිෂ්පාදන මෙන්ම පතල් සහ කැණීම් කර්මාන්ත යන උප අංශවල වාර්තා වූ දුර්වල කාර්යසාධනය හේතුවෙන් 2023 වසරේ පළමු මාස නවයක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී කර්මාන්ත අංශය සියයට 12.6ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) සැලකිය යුතු සංකෝචනයක් වාර්තා කළේය. තවද, 2023 වසරේ පළමු මාස නවයක කාලය තුළ දී සේවා ක්‍රියාකාරකම්වල සිදුවූ සියයට 1.7ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) සංකෝචනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් වශයෙන් මූල්‍ය, නිවාස දේපළ වෙළඳාම් සහ පරිගණක වැඩසටහන් සහ මෘදුකාංග නිෂ්පාදන සේවාවල අඩු කාර්යසාධනය හේතු විය.

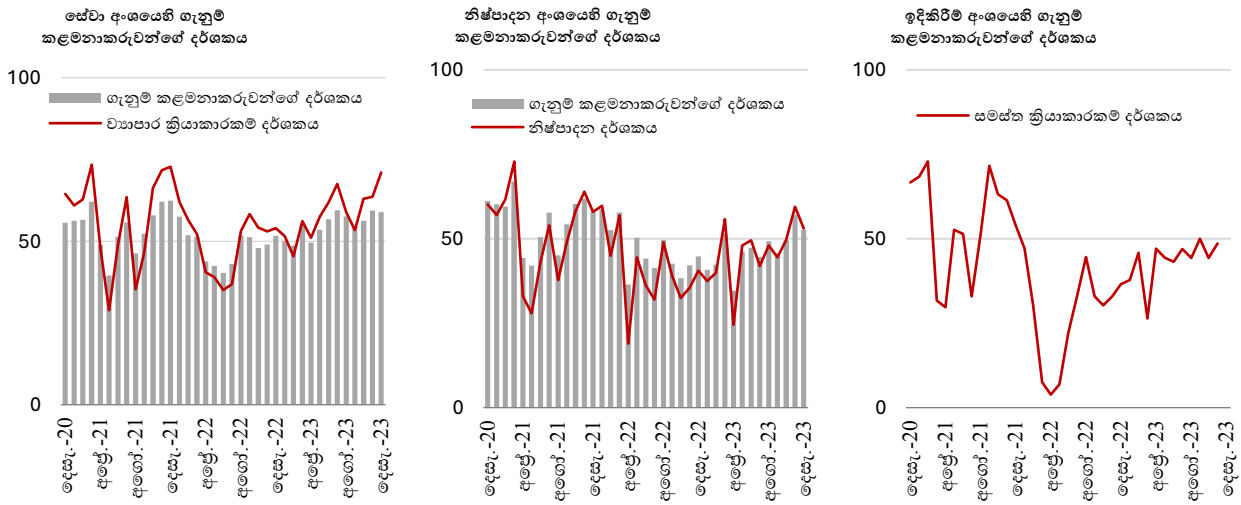
02 සංඛ්‍යා සටහන: මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධන ඇස්තමේන්තු (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, %) (තාවකාලික)

ආර්ථික කටයුතු	2022						2023			
	පළමු කාර්තුව	දෙවන කාර්තුව	තෙවන කාර්තුව	සිව්වන කාර්තුව	පළමු මාස ත්‍රය (ජන.-සැප්.)	වාර්ෂික	පළමු කාර්තුව	දෙවන කාර්තුව	තෙවන කාර්තුව	පළමු මාස ත්‍රය (ජන.-සැප්.)
කෘෂිකර්මාන්තය	-4.4	-7.9	-6.7	0.7	-6.4	-4.6	0.8	3.6	3.0	2.5
කර්මාන්ත	-3.7	-10.1	-21.3	-30.1	-11.6	-16.0	-23.4	-11.5	0.3	-12.6
සේවා	1.8	-1.8	-4.2	-3.9	-1.3	-2.0	-5.0	-0.8	1.3	-1.7
ද.දේ.නි	-0.5	-7.4	-11.5	-12.4	-6.3	-7.8	-11.5	-3.1	1.6	-4.9

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ඉදිරි දර්ශකවලට අදාළව පවතින දත්තවලට අනුව, 2023 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී ආර්ථික වර්ධනය එහි ධනාත්මක ගමනයාව පවත්වාගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සේවා අංශයේ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකය මගින් පිළිබිඹුවන පරිදි බොහෝ සේවා ක්‍රියාකාරකම් 2023 වසරේ සිව්වන කාර්තුව තුළ හිතකර වර්ධනයන් පෙන්නුම් කර තිබේ. සංචාරක පැමිණීම විශාල වශයෙන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වෙනත් පෞද්ගලික සේවා සහ නවාතැන් සැපයීම, ආහාරපාන සැපයීමේ සේවා ආශ්‍රිත ව්‍යාපාර යන ක්‍රියාකාරකම්වල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. ප්‍රධාන වශයෙන් නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් කර්මාන්ත අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් ද වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කාර්මික නිෂ්පාදන දර්ශකය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම යටතේ 2023 වසරේ ඔක්තෝබර් සහ නොවැම්බර් මාස යන ද්විත්වයෙහි ම වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. නිෂ්පාදන අංශයේ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකය 2023 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී පසුබෑමක් පෙන්නුම් කළ ද, නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම්වල ක්‍රමිකව යථා තත්ත්වයට පත් වීම පිළිබිඹු කරමින් 2023 වසරේ නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවල දී වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, මාස 20ක අඛණ්ඩ පසුබෑමකට පසුව 2023 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී සියයට 50.0 මධ්‍යස්ථ සීමාව කරා ළඟා වූ ඉදිකිරීම් අංශයේ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකය, 2023 වසරේ නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවල දී නැවත මධ්‍යස්ථ සීමාවට වඩා අඩු මට්ටමක පැවති අතර, නව ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව අඩු වීම සහ විශාල ප්‍රමාණයේ ව්‍යාපෘති බොහොමයක ක්‍රියාකාරකම් අවසාන අදියරේ පවතින බැවින් දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල අඩුවීමක් දක්නට ලැබීම මෙයට හේතු විය. කෘෂිකාර්මික අංශය සැලකීමේ දී, තේ සහ මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණ ද, ප්‍රධාන වශයෙන් රබර් ඇතුළු බොහෝ කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම්වලට අහිතකර කාලගුණයෙන් ඇති වූ බලපෑම් හේතු කරගෙන 2023 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී කෘෂිකාර්මික අංශය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල සමස්ත වර්ධනයට බලපෑමක් සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

11 රූප සටහන: ඉදිරි ආර්ථික දර්ශකවල විචලනය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ, පවත්නා වෙළඳපොළ මිල ගණන් අනුව, 2023 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ දී, පරිභෝජන වියදම් සියයට 16.8ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, ආයෝජන වියදම් සියයට 7.3කින් වර්ධනය විය. තවද, 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස නවයක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී, භාණ්ඩ හා සේවා ආනයනයේ සියයට 0.9ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන සියයට 9.5කින් වර්ධනය වීම හේතුවෙන්, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම සියයට 50.4ක තිවු වේගයකින් වර්ධනය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වාර්තා වූ සියයට 36.5ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව පවත්නා වෙළඳපොළ මිල ගණන් අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 2023 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ දී සියයට 16.0කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, 2023 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ ස්ථාවර මිල ගණන් අනුව ආයෝජන වියදම් සහ ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම වර්ධනය වූ අතර, පරිභෝජන වියදම් පහළ යෑම හේතුවෙන් සමස්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සියයට 4.9කින් සංකෝචනය විය.

3.3 මුදල් අංශය

පොලී අනුපාතික

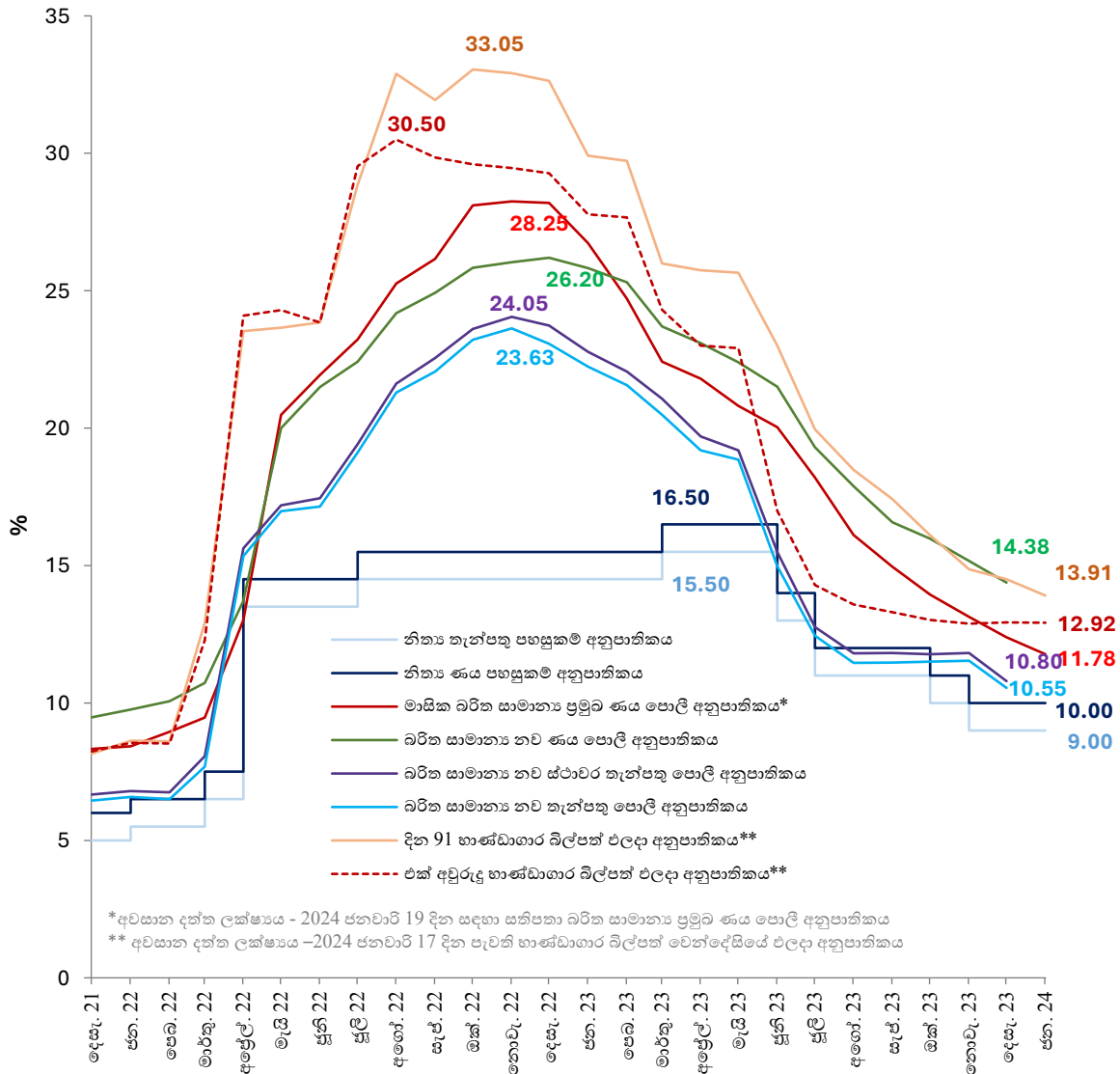
මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග, අවදානම් අධිමිල අඩු වීම සහ ඉහළ මට්ටමක පැවති පොලී අනුපාතික මෙන්ම සමස්ත ණය පොලී අනුපාතික අඩු කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ නියාමන ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඇතුළු වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික, 2023 වසරේදී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය 2022 වසර අවසානය හා සැසඳීමේදී 2023 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළේය. ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, අධික ණය පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට 2023 අගෝස්තු මස අග භාගයේ දී හඳුන්වා දුන් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග සහ අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයන් අඩු කිරීම සඳහා 2023 වසරේ අග භාගයේ දී රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම් මත හඳුන්වා දුන් මාර්ගෝපදේශවලට

ප්‍රතිචාර වශයෙන් වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික අඩු වූ අතර, එමගින් ඉහත දැක්වූ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම වෙළඳපොළ වෙත සැලකිය යුතු ලෙස සම්ප්‍රේෂණය වීම පිළිබිඹු වේ. රජයේ සුරැකුම්පත් හා අදාළ අවදානම් අධිමිල පහළ යෑම ද පොලී අනුපාතික අඩු වීම සඳහා සහාය විය.

12 රූප සටහන: තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

* අවසාන දත්ත ලක්ෂ්‍යය - 2024 ජනවාරි 19 දින සඳහා සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය
** අවසාන දත්ත ලක්ෂ්‍යය - 2024 ජනවාරි 17 දින පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේ ඵලදා අනුපාතිකය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

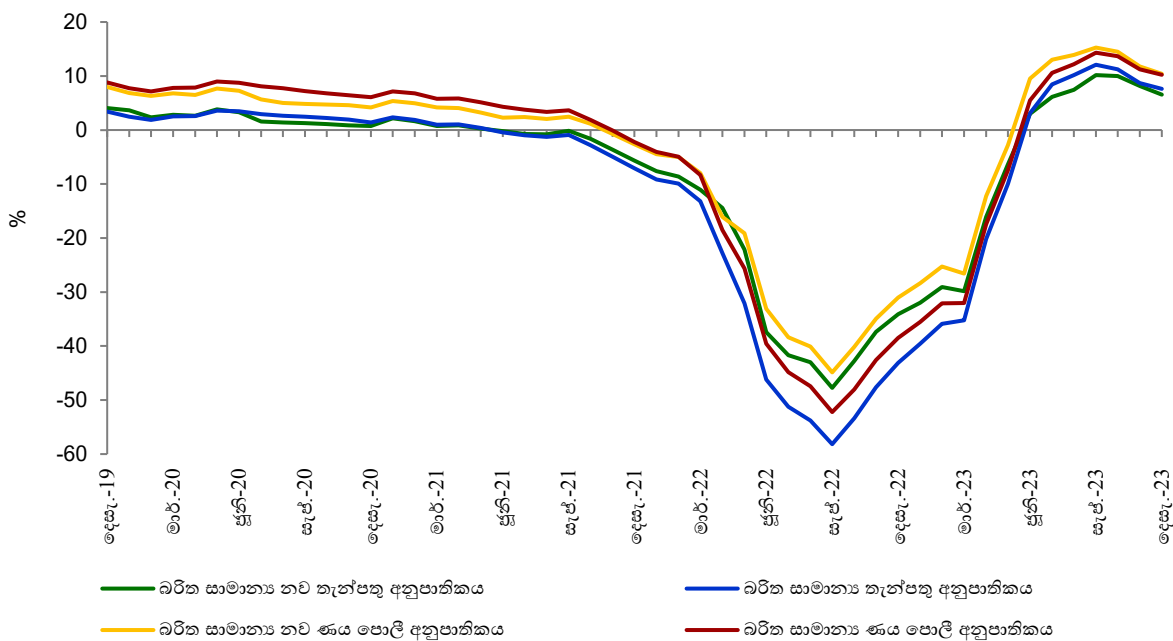
බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය 2022 වසරේ අවසානයට සාපේක්ෂව 2023 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.38 දක්වා ප්‍රතිශතාංක 11.8කින් අඩු වූ අතර, මෙම අඩු වීමෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමත් සමඟ 2023 ජූනි මාසයේ සිට සිදු විය. සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය ද 2023 වසර අවසානය වන විට සියයට 12.13 දක්වා ප්‍රතිශතාංක 15.1කින් අඩු විය. 2024 ජනවාරි මස 19 වැනි දින වන විට සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය සියයට 11.78 දක්වා තවදුරටත් පහළ ගියේය. 2023 සැප්තැම්බර්-නොවැම්බර් කාලය තුළ දී තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල යම් වැඩි

විමක් දක්නට ලැබුණ ද, බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය 2023 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 10.55 දක්වා වසර තුළ දී ප්‍රතිශතාංක 12.5කින් අඩු විය.

2023 ජූලි මාසයේ දී දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම මෙන්ම බහුපාර්ශ්වික සංවිධාන මගින් අරමුදල් ලැබීම, රාජ්‍ය ආදායම වැඩි දියුණු වීම, රජය විසින් මුදල් ප්‍රවාහ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා අතිරේක ස්ඵාරකෂක අරමුදල් ගොඩනංවා ගැනීම හා වෙළඳපොළ අපේක්ෂා යහපත් වීමත් සමඟ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා සම්බන්ධ අවදානම් අධිමිල තවදුරටත් අඩු වීම හේතුවෙන් අඛණ්ඩව තවදුරටත් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2023 ජූනි මාසයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ඵාවරය ලිහිල් කිරීමේ සිට 2024 ජනවාරි මස 17 වැනි දින දක්වා කාලය තුළ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ප්‍රතිශතාංක 10.0-11.7 පරාසයකින් අඩු විය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලදා අනුපාතික ද පහළ ගිය අතර, එමගින් ඉහළට බෑවුම් වූ ඵලදා වක්‍රය සාමාන්‍යකරණය වීමට අවකාශ සැලසීය.

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩු වුවද, උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පවතින බැවින් මූර්ත පොලී අනුපාතික ධන මට්ටමක පවතී.

13 රූප සටහන: මූර්ත පොලී අනුපාතික

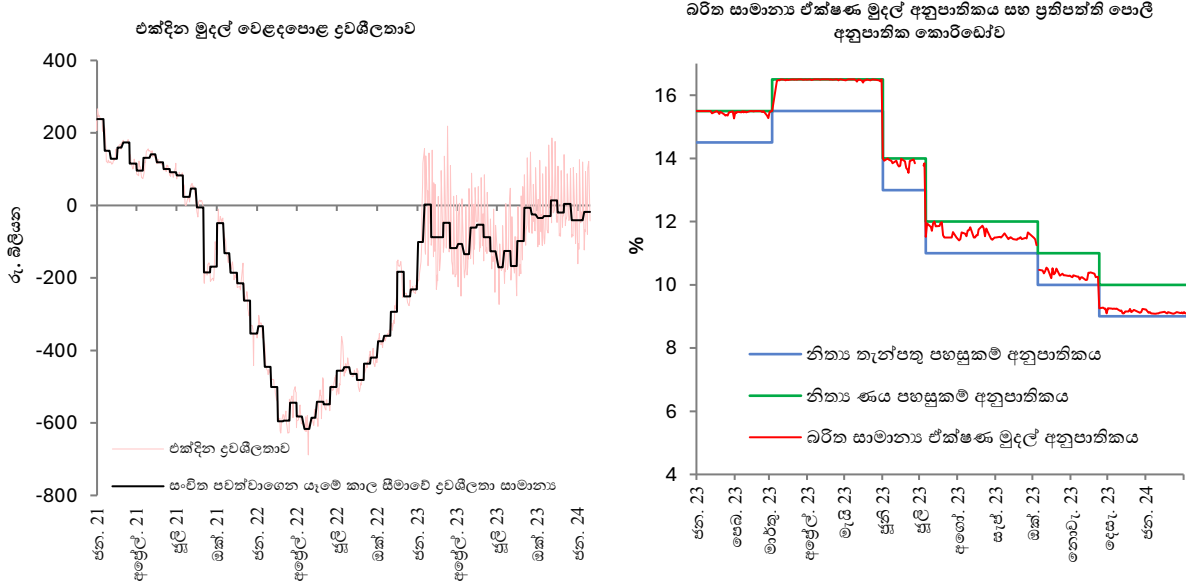

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව

2023 වසරේ දී සහ 2024 වසරේ මේ දක්වා කාලයේ දී දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ එක්දින ද්‍රවශීලතාව සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි දියුණු විය.

14 රූප සටහන: එක්දින ද්‍රවශීලතාව, බරිත සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය ශුද්ධ පදනමින් මිලදී ගැනීම, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත කාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි හරහා ද්‍රවශීලතාව ලබා දීම සහ ඇතැම් බැංකුවලට විශේෂ ද්‍රවශීලතා ආධාර පහසුකම් මගින් ද්‍රවශීලතාව සැපයීම හේතුවෙන් 2023 වසරේ දී සහ 2024 වසරේ මේ දක්වා කාලයේ දී දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ සමස්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාව වැඩි දියුණු විය. මේ අතර, මහ බැංකුවේ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව ද්‍රවශීලතා සැපයුමක් සහතික කිරීම සහ කෙටි කාලීන මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්හි අඩු වීමක් ඇති කිරීම සඳහා, 2023 අප්‍රේල් මස මැද සිට විවට වෙළඳපොළ කටයුතු යටතේ එක්දින සහ කාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි හරහා මහ බැංකුව නීතිපතා ද්‍රවශීලතාව සපයන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය පහසුකම් මත පැනවූ සීමා හේතුවෙන් මෙම කාලය තුළ දී එක්දින ද්‍රවශීලතාවෙහි නිතර විචලනය වීම් දක්නට ලැබුණි. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර අසමමිතික ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තිය අඛණ්ඩව පැවති අතර, විදේශීය බැංකු විශාල ද්‍රවශීලතා අතිරික්ත පවත්වා ගෙන ගියේය. මේ අතර, මෙම කාල සීමාව තුළ දී බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ද්‍රවශීලතා හිඟය අඩු විය.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු නිත්‍ය පහසුකම් මත අධික ලෙස රඳා පැවතීම අධිකාරියමත් කිරීමට සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ, විශේෂයෙන් අන්තර් බැංකු ඒකීෂණ වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් නැවත සක්‍රීය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් 2023 ජනවාරි මස මැද භාගයේදී⁹ නිත්‍ය පහසුකම් භාවිතා කිරීම මත සීමා පනවන ලදී. අපේක්ෂා කළ පරිදි, ඉන් පසුව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ නැවත සක්‍රීය වීම දක්නට ලැබුණි. තවද, නිත්‍ය පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය සීමා වීමත් සමඟ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ඔවුන්ගේ අභ්‍යන්තර බැංකු ක්‍රියාකාරකම් නිවැරදි කිරීමේ පියවර හඳුන්වා දෙන ලදී.

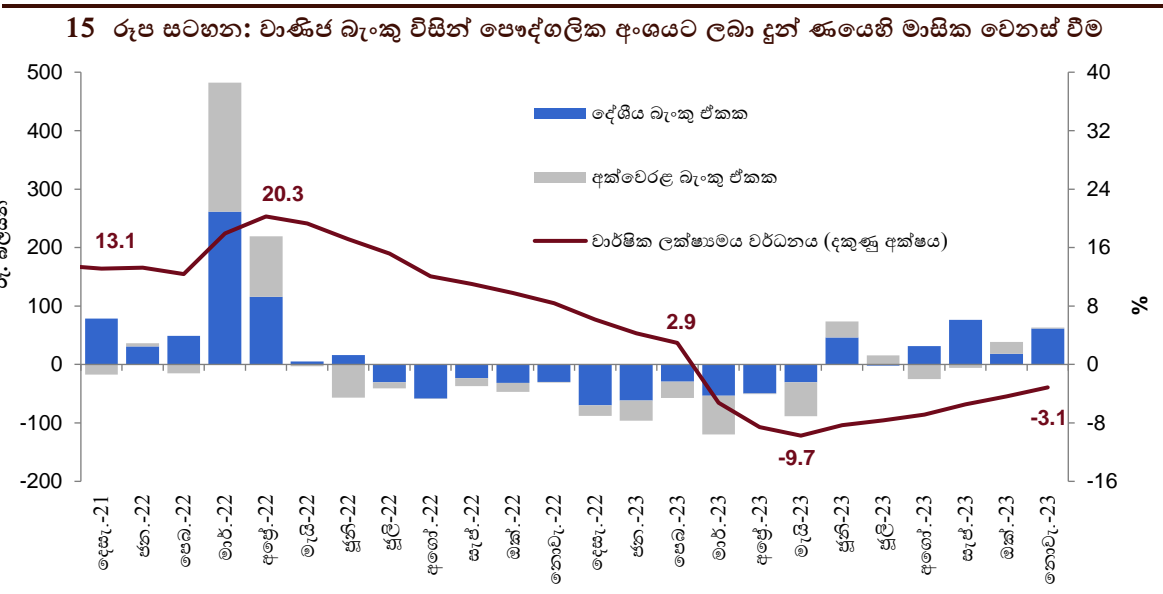
⁹ 2024 පෙබරවාරි 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය පහසුකම් මත පනවා ඇති සීමාවන් ලිහිල් කිරීමට [2024 පෙබරවාරි 08 වැනි දින](#) මහ බැංකුව තීරණය කරන ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම මෙන්ම නිරන්තරයෙන් සිදු කරන ලද විවට වෙළඳපොළ කටයුතු මධ්‍යයේ වැඩි දියුණු වූ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හේතුවෙන්, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකය 2023 සැප්තැම්බර් මස මුල් කාලයේ සිට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ පහළ සීමාව දක්වා පහළ ගිය අතර එමඟින් පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ සමස්ත අඩු වීම සඳහා පහසුකම් සැපයීණි.

මුදල් සහ ණය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය සංකෝචනය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන 2023 නොවැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස 11 තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය අඩු මට්ටමක පැවති අතර, බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය සහ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වැඩි වීම M_{2b} මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයට ධනාත්මක ලෙස දායක විය.

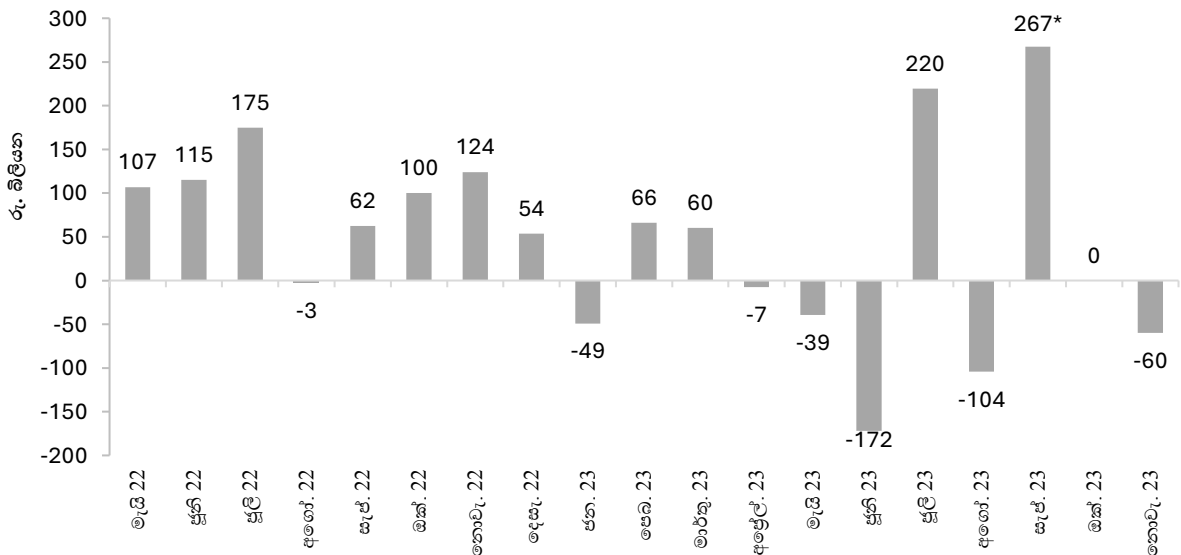
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය 2023 ජනවාරි-මැයි කාලය තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස සංකෝචනය වුවද නමුත් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම ක්‍රමයෙන් වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු වීම පිළිබිඹු කරමින් ඉන් පසුව ණය ලබා දීම ඉහළ යෑම ආරම්භ විය. 2023 ජූනි-නොවැම්බර් කාලය තුළ දී පෞද්ගලික අංශයේ සමස්ත ණය ප්‍රසාරණය රුපියල් බිලියන 264.9 කි. පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පෙන්නුම් කළද, පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් සමස්ත ණය, 2022 අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 6.2ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2023 නොවැම්බර් මාසයේ දී සියයට 3.1ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) සංකෝචනයක් වාර්තා කළේය.

බැංකු පද්ධතිය මගින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය 2023 නොවැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස එකොළහ තුළ දී රුපියල් බිලියන 251.4කින් ඉහළ ගියද, එය 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වාර්තා වූ ප්‍රසාරණය හා සැසඳීමේ දී පහළ මට්ටමක පවතී. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් මත සිදු කළ

ආයෝජන ඉහළ යෑම මෙන්ම රජයේ ඇපකර යටතේ ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලබා ගත් බැංකු අංශය වෙත වූ නොපියවූ විදේශ විනිමය ණය ප්‍රමාණය රජය වෙත හුවමාරු කිරීම පිළිබිඹු කරමින් මෙම කාලසීමාව තුළ දී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 1,366.5කින් ඉහළ ගියේය. එහෙත්, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීමෙන් පසු නැවත වෙළඳපොළ වෙත නිකුත් කිරීම මෙන්ම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ නිත්‍ය ණය පහසුකම භාවිත කිරීම පහළ යෑම හේතුවෙන් මෙම කාලසීමාව තුළ දී මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 1,115.1කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය යටතේ 2023 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලෙස හුවමාරු කිරීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය (මුහුණත වටිනාකම) 2023 වසරේ දී ඉහළ ගියේය. මේ අතර, පිරිවැය පිළිබිඹු කරන මිල යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් පසු රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය කාර්යසාධනය වැඩි දියුණු වීම සහ රජයේ ඇපකර යටතේ ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලබා ගත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත වූ නොපියවූ විදේශ විනිමය ණය ප්‍රමාණය රජය වෙත හුවමාරු කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය 2023 ජනවාරි සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ දී රුපියල් බිලියන 626.7කින් අඩු විය. මේ අතර, විදේශීය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි දියුණු වීම පිළිබිඹු කරමින් විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම සහ විදේශීය වගකීම් පහළ යෑම හේතුවෙන් 2023 ජනවාරි සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ දී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 1,194.5කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මෙම ප්‍රවණතා හේතුවෙන් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M_{2b}) 2022 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 15.3 සිට 2023 නොවැම්බර් අවසානය වන විට සියයට 6.3 දක්වා පහළ ගියේය.

16 රූප සටහන: මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය (මාසික වෙනස් වීම)

*ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි 129(2) වගන්තියට අනුව රජය විසින් ලබා ගන්නා ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට හුවමාරු කිරීම ඇතුළත් වේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

03 සංඛ්‍යා සටහන: දේශීය ණයෙහි වෙනස්වීම්

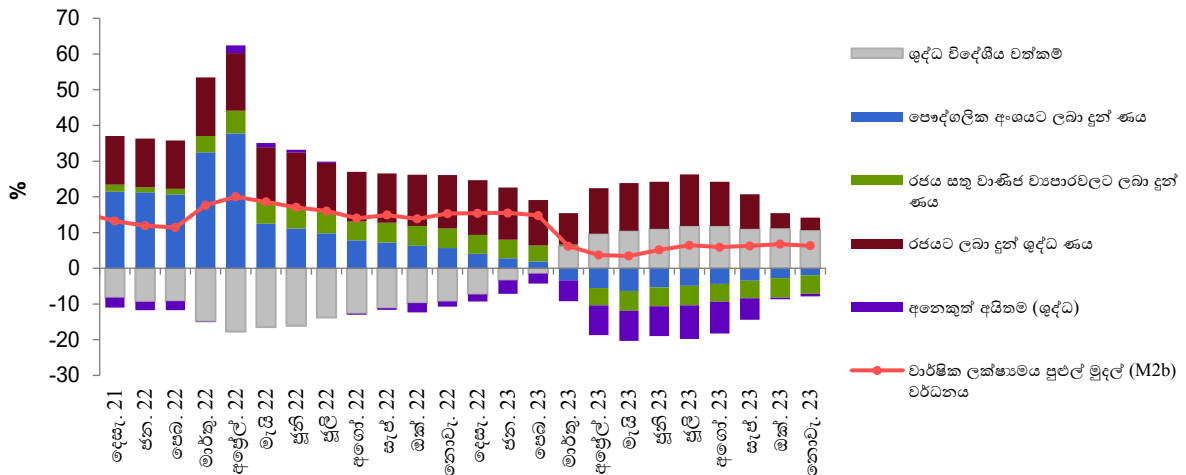
		2021	2022	මාර්. 2023	ජූනි 2023	සැප්. 2023	ඔක්. 2023	නොවැ. 2023	ජන.- නොවැ. 2023 (තාව.)
රජයට ලබා දුන් ණය*	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	1,284.4	1,638.7	97.2	150.1	(678.3)	(94.5)	30.1	251.4
රජය වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය*	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	185.9	561.6	(107.0)	14.4	7.5	10.8	10.0	(624.3)
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	810.5	430.0	(119.5)	73.7	70.1	38.3	63.3	(147.6)
	වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය(%)	13.1	6.2	(5.2)	(8.3)	(5.5)	(4.4)	(3.1)	(2.0)(අ)

(අ) වසරේ මේ දක්වා වර්ධනය

* රජය සතු තෝරාගත් වාණිජ ව්‍යාපාරවල ශේෂ පත්‍ර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩපිළිවෙළ යටතේ එකඟ වූ ක්‍රියාමාර්ගවලට අනුකූලව 2023 ජනවාරි මස 30 වැනි දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව, ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ රජයේ ඇපකර යටතේ පැවති නොපියවූ විදේශ විනිමය ණය 2022 දෙසැම්බර් මාසයේ සිට මධ්‍යම රජයේ ණය ලෙස සලකන ලදී. ඒ අනුව, මෙම ණය ගැළපුමේ කොටසක් 2023 අප්‍රේල් මාසයේ දී සිදු කරන ලද අතර, එය අදාළ රාජ්‍ය බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රයේ පිළිබිඹු වේ. මේ හේතුවෙන්, 2023 අප්‍රේල් මාසයේ දී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් ණය අඩු වූ අතර රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ඉහළ ගියේය.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

17 රූප සටහන: පුළුල් මුදල්වල (M2b) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සඳහා දායකත්වය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පෞද්ගලික අංශයට ලබා දෙන ණය ප්‍රසාරණය වීමේ ප්‍රවණතාව 2024 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. බදු වැඩි කිරීම, පිරිවැය පිළිබිඹු කරන මිල යාන්ත්‍රණ වැනි රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියෙන් රාජ්‍ය අංශයට ණය ලබා දීම පෙර වසරට වඩා අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විශේෂයෙන් ම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි දක්වා ඇති පරිදි මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත මූල්‍යන ලබා දීම සීමා කිරීම සහ මහ බැංකුව සතු රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් තොගය අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන් මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදෙන ශුද්ධ ණය අඩු වෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාථමික

වෙළඳපොළ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ආයෝජන ඉහළ යෑමත් සමඟ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත ලබාදෙන ශුද්ධ ණය ඉහළ මට්ටමක ඇත. පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීමේ මිල යාන්ත්‍රණ මධ්‍යයේ රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර බැංකු මූල්‍යන පහසුකම් මත රඳා පැවතීම අඩු වුවද, 2024 වසර තුළ දී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබාදෙන ණයෙහි මන්දගාමී ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කරනු ඇත. අපේක්ෂිත විදේශ විනිමය ගලා ඒම් හමුවේ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2024 වසර අවසානය වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) සියයට 15.0ක පමණ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනමින් වර්ධනයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

3.4 විදේශීය අංශය

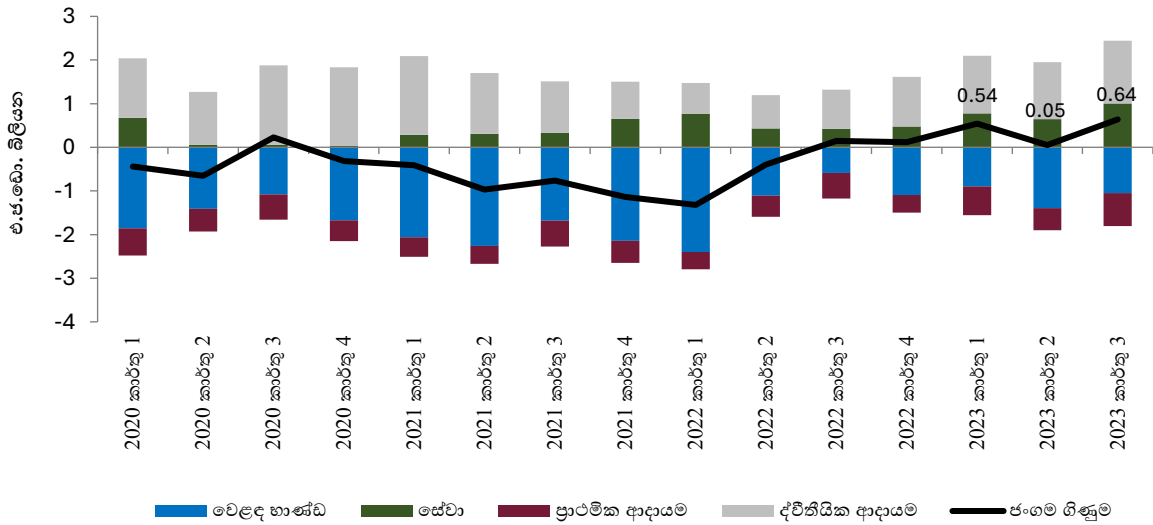
බොහෝ අංශවල අඛණ්ඩ වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින් විදේශීය අංශය 2023 වසරේ අවසාන භාගය වනවිට වැඩි ස්ථාවරත්වයක් පෙන්නුම් කළේය.

ගෙවුම් තුලනය

ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන සාර්ථකව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම විදේශීය අංශයේ වැඩි ස්ථාවරත්වයක් ඇති කිරීමට හේතු විය. සීමිත ආනයන හේතුවෙන් වෙළඳ හිඟයේ කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් සිදු වීම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් ඇති වීම සහ සේවා අංශය වෙත වූ ලැබීම් හේතුවෙන් 2023 වසරේ ජංගම ගිණුමේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇති විය. 1977 වසරින් පසු ප්‍රථම වතාවට 2023 වසරේ දී ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසරේ දී මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ ලැබීම් සීමා විය. මේ අතර, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් මහ බැංකුව විසින් ශුද්ධ පදනම මත විදේශ විනිමය විශාල ලෙස මිල දී ගැනීම, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ ණය වාරික මුදා හැරීම් සහ බහුපාර්ශ්වික ආයතනවලින් විදේශ මූල්‍යන පහසුකම් සැපයීම හේතුවෙන් දළ නිල සංචිත සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. වරින් වර විවලනයන් වාර්තා වුවද, වර්ධනය වූ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවය සහ වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවන් හමුවේ 2023 වසරේ දී විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය විය.

2022 වසරේ දී වාර්තා වූ ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5ක හිඟයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය අතිරික්තයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2023 වසර සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති වීම සඳහා 2022 වසරේ දී වාර්තා වූ ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 5.2ක වෙළඳ හිඟයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ දී ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 4.9ක් දක්වා අඩු වූ වෙළඳ හිඟය මගින් සහාය ලැබුණි. සංචාරක ඉපැයීම් 2022 වසරේ දී වාර්තා වූ ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.1ට සාපේක්ෂව, 2023 වසරේ දී ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.1ක් දක්වා වැඩි වීම හේතුවෙන් සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගොස් ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 57.5කින් ඵ.ජ. ඩොලර් බිලියන 6ක් දක්වා වර්ධනය වූ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ඉහළ යෑම සමඟ ද්විතීයික ආදායම් ගිණුමේ අතිරික්තය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි දියුණු වී ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ගෙවිය යුතුව තිබූ පොලී වගකීම් ද ඇතුළුව විදේශීය ණය සඳහා වැඩි පොලියක් ගෙවීම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය 2023 වසරේ දී ඉහළ ගියේය.

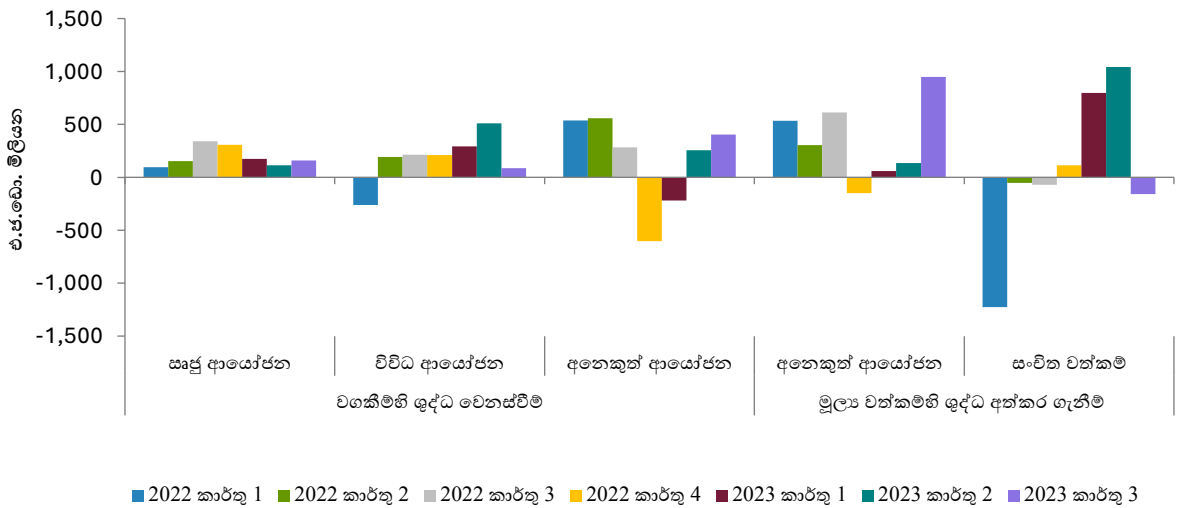
18 රූප සටහන: ජංගම ගිණුමේ ශේෂය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ජංගම ගිණුමේ ධනාත්මක වර්ධනයක් පැවතුණද, මූල්‍ය ගිණුම 2023 වසරේ දී අඩු ක්‍රියාකාරිත්වයක් වාර්තා කළේය. විදේශීය සෘජු ආයෝජන 2023 වසරේ දී අඩු මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසරේ දී ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ජා.මු. අරමුදල වෙතින් සැලකිය යුතු විදේශීය මූල්‍යාධාර ලැබිණි. මේ අතර, 2023 වසරේ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි විදේශ ආයෝජන ශුද්ධ ලැබීම් වාර්තා විය.

19 රූප සටහන: මූල්‍ය ගිණුම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

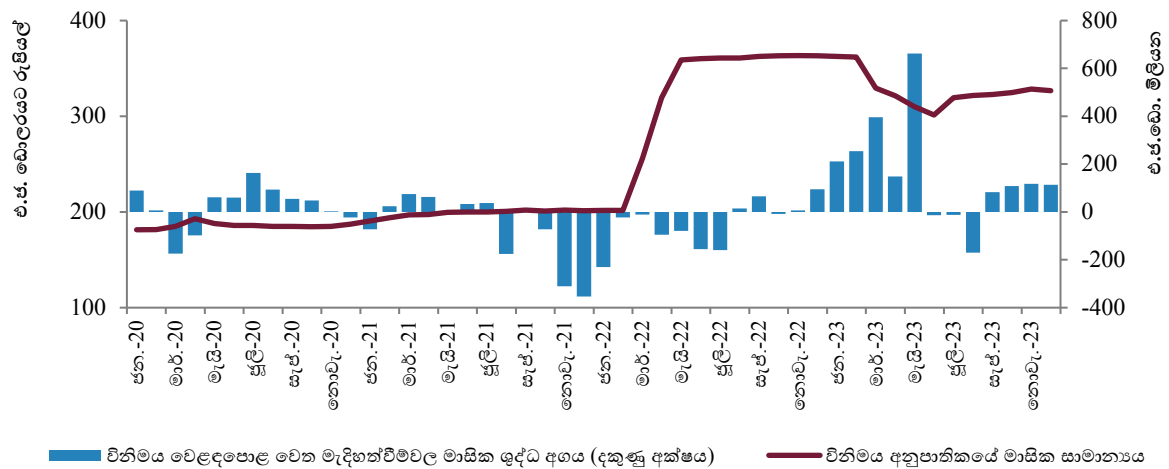
විනිමය අනුපාතිකය

ආනයන ඉල්ලුම අඩුවීම සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ හා රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත ලැබුණු විදේශ ආයෝජන හරහා ලද විදේශ විනිමය ලැබීම් ඉහළ යෑම සමඟ 2023 වසරේ දී, විශේෂයෙන් ම වසරේ මුල් භාගයේ දී, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් වර්ධනය විය. ඒ සමගම

වැඩි දියුණු වූ වෙළඳපොළ අපේක්ෂා සමඟ විනිමය අනුපාතිකය කැපී පෙනෙන ලෙස අතිප්‍රමාණය විය. කෙසේ වෙතත්, දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණයේ පියවරක් ලෙස දේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සියවීමෙන් පසු ප්‍රධාන වශයෙන් බැංකුවල විදේශ විනිමය ඉල්ලුම ඉහළ යෑමෙන් විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය අඩු වීම හේතුවෙන් වසරේ දෙවන භාගය ආරම්භයේ දී යම් අවප්‍රමාණ පීඩන නිරීක්ෂණය විය. ඉන්පසු විනිමය අනුපාතිකය බොහෝ දුරට ස්ථාවරව පැවති අතර, 2022 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව වාර්තා වූ සියයට 44.8ක අවප්‍රමාණය වීම හා සැසඳීමේ දී, 2023 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 12.1කින් අතිප්‍රමාණය විය. අතිප්‍රමාණය වීමේ ප්‍රවණතාව 2024 වසරේ මුල් කාලයේදී ද අඛණ්ඩව පැවතුණු අතර, 2024 වසරේ ජනවාරි මස 23 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී විනිමය අනුපාතිකය එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 1.2කින් අතිප්‍රමාණය විය.

20 රූප සටහන: විනිමය අනුපාතිකය සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම

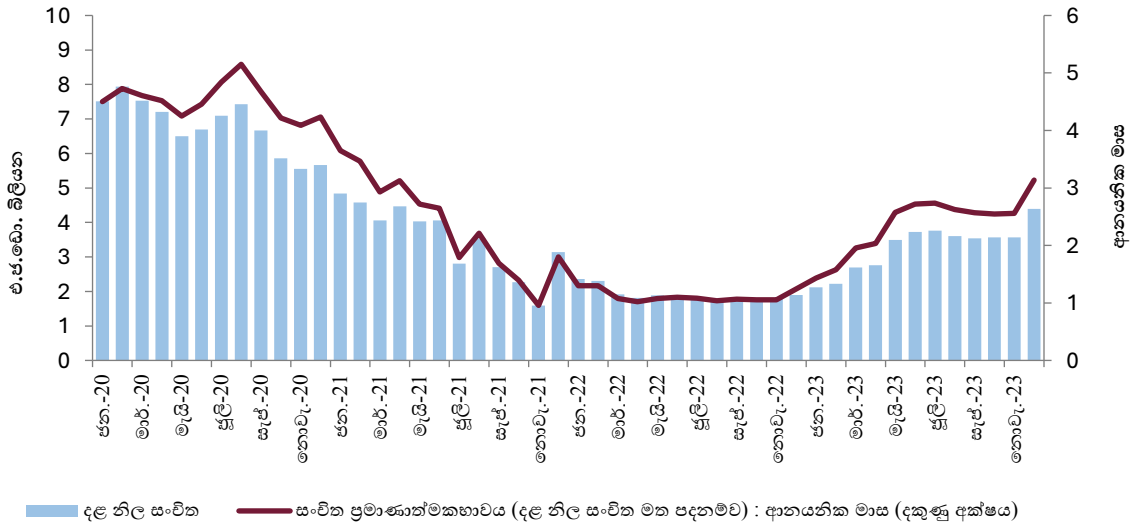

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංචිත වත්කම්

දළ නිල සංචිත 2022 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.9ට සාපේක්ෂව 2023 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 4.4ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2022 සහ 2023 වසරවල අවසානයේ පැවති දළ නිල සංචිත තුළ චීන මහජන බැංකුවෙන් ලද එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.4ක පමණ වටිනාකමකින් යුතු ජාත්‍යන්තර විදේශ විනිමය හුවමාරු පහසුකම ද ඇතුළත් වූ අතර, එය භාවිත කිරීමේ කොන්දේසිවලට යටත් වේ. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් මහ බැංකුව විසින් අවශෝෂණය කර ගත් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.7ක (වටිනාකම මත පදනම් වූ දිනයට අනුව) සැලකිය යුතු ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය, ජා.මු. අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පළමු වාරික දෙකෙන් ලද එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 648ක්, සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ හා ලෝක බැංකුවෙන් ලද ලැබීම්, දළ නිල සංචිතවල මෙම සැලකිය යුතු වැඩිවීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් උපකාරී විය.

21 රූප සටහන: දළ නිල සංචිත සහ සංචිත ප්‍රමාණාත්මකභාවය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ජා.මු. අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියේ සැලකිය යුතු ප්‍රගතිය සහ සේවා අපනයන හා විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල අපේක්ෂිත වර්ධනයෙහි සහාය ලබමින් විදේශීය අංශය ඉදිරි කාලසීමාව තුළ එහි ධනාත්මක ප්‍රවණතාවය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අපනයන ආදායමේ අපේක්ෂිත වර්ධනය හමුවේ වුව ද, ආනයන සීමාවන් ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කිරීම, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු වීම සහ මැදපෙරදිග කලාපයේ අවිනිශ්චිතතාවය හේතුවෙන් බොරතෙල් මිල ඉහළ යෑමත් සමඟ ආනයන වියදම් ඉහළ යාමේ හැකියාව හේතුවෙන් 2024 වසරේ දී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2024 වසරේ සංචාරක ඉපයීම් සහ සේවා ගිණුම වෙත අනෙකුත් ඉහළ ලැබීම් සමඟ සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, 2024 වසරේ දී විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවය අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජා.මු. අරමුදල, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ලෝක බැංකුව වැනි බහුපාර්ශ්වික ආයතනවල විදේශ මූල්‍යන ආධාර මූල්‍ය ගිණුම වෙත වන ලැබීම් වැඩි කරනු ඇති බවට අපේක්ෂා කරන අතර, 2024 වසරේ දී දළ නිල සංචිත ශක්තිමත් කරනු ඇත. ජා.මු. අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහනෙහි සාර්ථකත්වය සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියේ අඛණ්ඩ ප්‍රගතිය හේතුවෙන් ආයෝජක අපේක්ෂාවන් ධනාත්මක වීම සමඟ අනෙකුත් මූල්‍ය ප්‍රවාහවල යම් වර්ධනයක් අපේක්ෂා කෙරේ.

3.5 රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය

ආදායම් මත පදනම් වූ ශක්තිමත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිලාභ ලබමින්, 2023 වසරේ නොවැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මාස හතරක කාලය තුළ දී අඛණ්ඩව ප්‍රාථමික ශේෂයේ අතිරික්තයක් වාර්තා කරමින් ආදායම් රැස් කිරීමේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇති විය.

2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ ප්‍රාථමික ශේෂයේ රුපියල් බිලියන 331.4ක (පුරෝකථනය කළ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 1.2ක¹⁰) අතිරික්තයක් වාර්තා වූ අතර, එය 2022 වසරේ

¹⁰ මහ බැංකුවේ පුරෝකථන මත පදනම්ව

අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 352.2ක (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 1.5ක) ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟයට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ වෙතත්, පොලී වියදම් ඉහළ යාම හේතුවෙන් සමස්ත අයවැය ශේෂය සහ වර්තන ගිණුමේ ශේෂය නාමික වශයෙන් සහ පුරෝකථනය කළ ද.දේ.නි.හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2022 වසරේ අනුරූප කාලසීමාවට සාපේක්ෂව පිරිහී ඇත. ඒ අනුව, 2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ, පුරෝකථනය කළ ද.දේ.නි.හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, සමස්ත අයවැය හිඟය සහ වර්තන ගිණුමේ හිඟය, පිළිවෙළින්, සියයට 7.1ක් (රුපියල් බිලියන 2,020.3ක්) සහ සියයට 5.4ක් (රුපියල් බිලියන 1,534.8ක්) වූ අතර, එමගින් 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ, පිළිවෙළින්, සියයට 6.6ක් (රුපියල් බිලියන 1,601.3ක්) සහ සියයට 4.7ක් (රුපියල් බිලියන 1,138.4ක්) වූ සමස්ත අයවැය හිඟය සහ වර්තන ගිණුමේ හිඟයට සාපේක්ෂව පුළුල් වීමක් පෙන්නුම් කර ඇත.

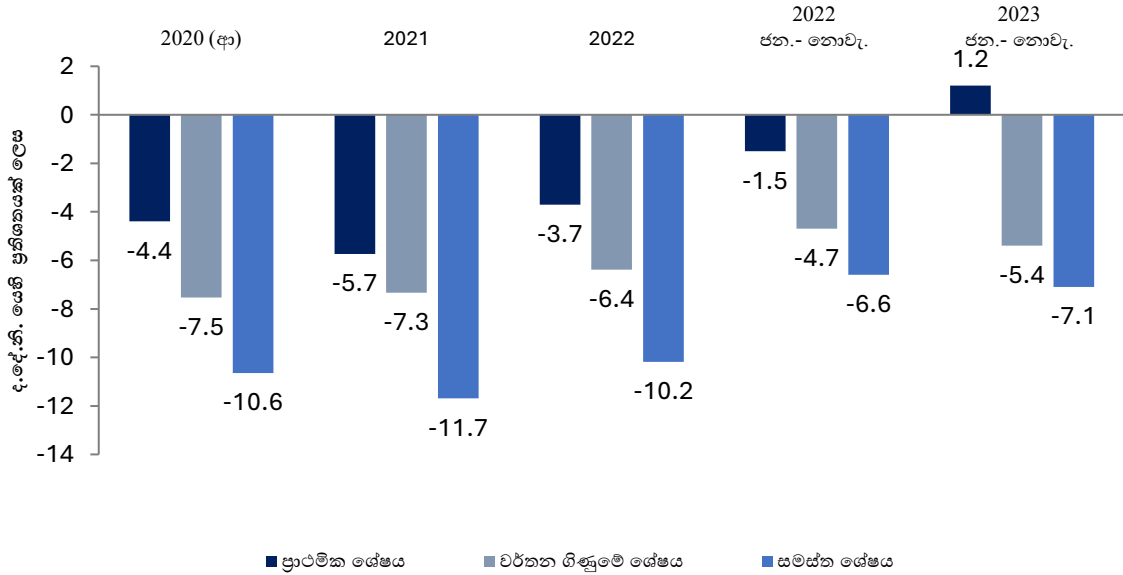
2023 වසරේ නොවැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මාස එකොළහ තුළ දී රජයේ මුළු ආදායම රුපියල් බිලියන 2,758.0ක් දක්වා සියයට 52.7කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. බදු අනුපාත ඉහළ නැංවීම (පුද්ගලික ආදායම් බදු, සංස්ථාපිත ආදායම් බදු, එකතු කළ අගය මත බද්ද, නිෂ්පාදන/ සුරා බදු) සහ බදු පදනම පුළුල් කිරීම (පුද්ගල ආදායම් බදු සඳහා බදු නිදහස් සීමාවන් අඩු කිරීම) ප්‍රධාන වශයෙන් ආදායම් එකතු කිරීමේ සැලකිය යුතු වර්ධනයට දායක විය. මීට අමතරව, 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්ද ද 2023 වසරේ ආදායමේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයට දායක විය. 2023 වසරේ මැද භාගයේ සිට වාහන හැර අනෙකුත් ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීමත් සමඟ, ආනයන බදු සහ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වැනි ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම සම්බන්ධ බදුවලින් ලැබෙන ආදායම 2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ දී වර්ධනය විය.

ඉහළ ගිය දේශීය පොලී ගෙවීම් මූලිකව හේතු කරගෙන පුනරාවර්තන වියදම් වැඩි වීම නිසා 2023 වසරේ ජනවාරි සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ දී සමස්ත වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම ද රුපියල් බිලියන 4,791.7ක් දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 40.5කින් ඉහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වෙතත්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම මෙන්ම අවදානම් අධිමිල පහත වැටීම හේතුවෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික ඇතුළු වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික පහත වැටීම මගින් ඉදිරි කාලයේ දී රජයේ පොලී වියදම අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, සලකා බලන ලද කාල සීමාව තුළ දී වියදම්වල සමස්ත වර්ධනය සඳහා සහනාධාර සහ පැවරුම් වෙනුවෙන් දැරූ වියදම් මෙන්ම ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩි වීම ද හේතු වී ඇත.

2023 වසරේ ජනවාරි සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය, 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,541.9ට සාපේක්ෂව, රුපියල් බිලියන 1,993.9ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2023 වසරේ නොවැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මාස එකොළහ තුළ ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය, 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 59.4ට සාපේක්ෂව, රුපියල් බිලියන 26.4ක් දක්වා පහළ ගියේය. මහ බැංකුව හරහා සිදු කෙරුණු අයවැය හිඟය මූල්‍යනය ක්‍රමයෙන් ආපසු ගෙවීමත් සමඟ, 2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ දී මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 1,115.1ක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා වී ඇති අතර, 2022 වසරේ අනුරූප කාලසීමාව තුළ දී මහ බැංකුව විසින් රුපියල් බිලියන 1,275.7ක අයවැය හිඟය මූල්‍යනයක් සිදු කර ඇත. මේ අතර, 2022 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන

27,492.0ක් ලෙස වාර්තා වූ මධ්‍යම රජයේ ණය, 2023 වසරේ ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට, රුපියල් බිලියන 28,094.7ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.¹¹

22 රූප සටහන: ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂ (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ % ලෙස) (අ)

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 මාර්තු 15 දින නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු (2015 පදනම් වර්ෂය) 2020-2022 කාලය සඳහා භාවිතා කර ඇති අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ද.දේ.නි. පුරෝකථන 2023 වසර සඳහා භාවිතා කර ඇත.

(ආ) මුදල් අමාත්‍යාංශයට අනුව, 2020 අයවැයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කළ පරිදි, 2020 වසරට අදාළ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ සංඛ්‍යාලේඛනවලට ගැළපුම් සිදු කර ඇත.

මූලාශ්‍රය: මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ හා ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව නිම කිරීමෙන් පසුව, රාජ්‍ය ණයෙහි ගමන් මාවත තිරසාර මට්ටමකට ගෙන ඒමේ අරමුණින් විදේශ ණය සඳහා සහනයක් ලබා ගැනීමට රජය විසින් බාහිර ණය හිමියන් සමඟ ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කරන ලදී. අනතුරුව, නිල ණය හිමියන්ගේ කමිටුව සහ චීනයේ එක්සිම් බැංකුව සමඟ ප්‍රතිපත්තිමය එකඟතාවකට එළඹුණු අතර, රජය පෞද්ගලික ණය හිමියන් සමඟ සාකච්ඡා පවත්වමින් සිටියි. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණයෙන් අවසන් වූ පසුව සමස්ත රාජ්‍ය ණය මට්ටම සහ ණය සේවාකරණය කළමනාකරණය කරගත හැකි මට්ටම්වලට අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, මෑතක දී සිදු කරන ලද එකතු කළ අගය මත වන බදු නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම සහ එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය ඉහළ දැමීම වැනි බදු ප්‍රතිසංස්කරණ ඉදිරියේ දී ආදායම් ඉපැයීම ශක්තිමත් කිරීමටත්, එමගින් රජයේ මූල්‍යන අවශ්‍යතා අඩු වීමටත් හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, ඉදිරි කාලය තුළදී ජා.මු.අ. සහ අනෙකුත් බහුපාර්ශ්වීය නියෝජිතායතනවලින් ලැබෙන මූල්‍ය සහාය මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ඇති වන පීඩනය ලිහිල් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වුවද, මැදි කාලයේ දී ආදායම් එක්රැස් කිරීමේ වර්ධනය තිරසාර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා බදු

¹¹ මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය රාජ්‍ය ණය සේවාකරණය සම්බන්ධයෙන් අන්තර්කාලීන ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රකාශයට පත් කළ 2022 අප්‍රේල් 12 දිනෙන් පසුව ගෙවීමට නියමිත වූ, එහෙත් නොගෙවන ලද ණය සේවාකරණ ගෙවීම් කිහිපයක් මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය තුළ ඇතුළත් නොවේ. අන්තර්කාලීන ප්‍රතිපත්තියට අනුව බලපෑමට ලක් වූ විදේශ ණය කාණ්ඩවල ප්‍රාග්ධනයට එකතු කළ යුතු නොගෙවූ පොලී ගෙවීම් මෙම නොගෙවූ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වලට ඇතුළත් වේ. තවද, 2022 අප්‍රේල් මාසයේ සිට 2022 වසර අවසානය දක්වා කාලය තුළ දී ගෙවීමට නියමිතව තිබූ, එහෙත් නොගෙවූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ණය ආපසු ගෙවීම්වල අගය ද 2022 දෙසැම්බර් ශේෂයට ඇතුළත් නොවේ.

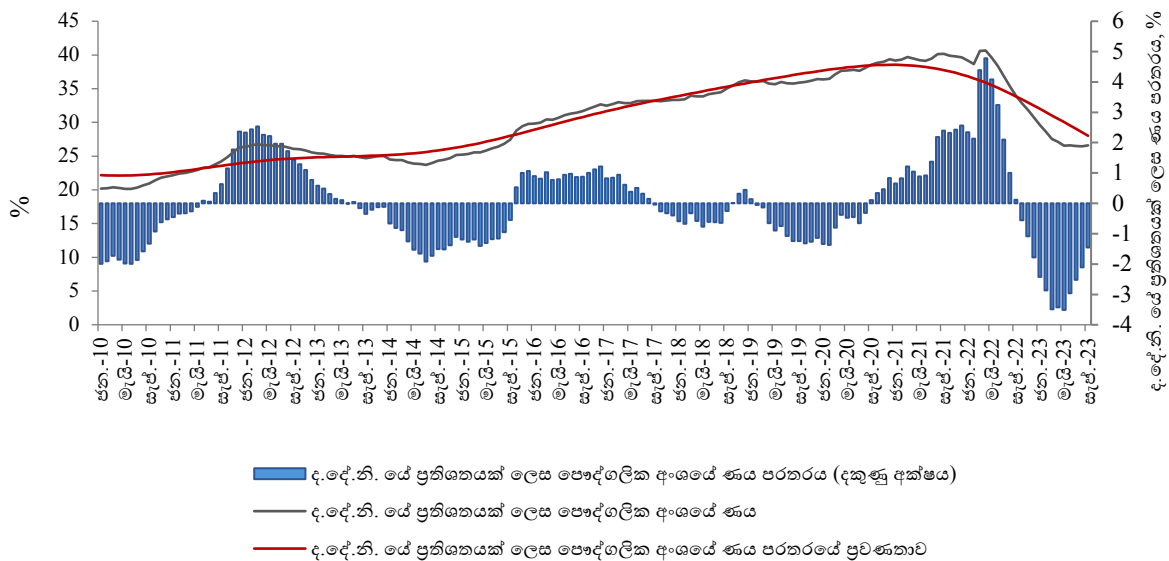
පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ආදායම් එක්රැස් කරන ආයතනවල ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග කඩිනම් කළ යුතුය.

3.6 මූල්‍ය අංශය

අභිනකර සාර්ව මූල්‍ය ප්‍රවණතාවයන්හි කල් පවතින බලපෑම් මගින් 2023 වසර තුළ දී මූල්‍ය ස්ථාවරත්වයට අභියෝග ඇති කරන ලදී.

ද.දේ.නි.හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුද්ගලික අංශයේ ණය පරතරය (ණය පරතරය) මගින්, අභියෝගාත්මක සාර්ව මූල්‍ය තත්වයන් මතු වූ, ඉහළ දෝලනයක් සහිත වත්මන් ණය වක්‍රය එහි අවපාත අවධිය පසුකර යථා තත්වයට පත් වීමේ අදියරට ඇතුළු වී ඇති බව පෙන්වනු ලබයි. ඒ අනුව, මන්දගාමී ආර්ථික කාර්යසාධනය, බදු ඉහළ දැමීම සඳහා සිදු කළ ගැලපුම් සහ ඉහළ ගිය මිල මට්ටම් හේතුවෙන් කුටුම්භ සහ ආයතනවලට ශේෂ පත්‍ර හරහා මතුවන දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට සිදුවීම සහ ඔවුන්ගේ ණය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව අඩු වීම නිසා අක්‍රීය ණය අනුපාතවල ඉහළ යාමක් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වුවද, 2023 වසරේ ජුනි මාසයේ සිට මේ සම්බන්ධයෙන් යම් ප්‍රගතියක් නිරීක්ෂණය විය. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාත පහළ ගිය අතර පසුගිය කාලයේ දී ප්‍රතිලෝම සහ අක්‍රමවත් ලෙස පැවති රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙහි ඵලදා වක්‍රය 2024 ජනවාරි මාසයේ දී නිවැරදි වීමේ සලකුණු පෙන්වනු ලැබේ. මේ අතර, මූල්‍ය ආයතන රජයට වැඩි වශයෙන් ණය ලබා දීම හේතුවෙන් රජය සහ බැංකු අතර පවතින සම්බන්ධතාවය තීව්‍ර වූ අතර, මූල්‍ය අතරමැදිකරණයේ දී රජය වෙත වැඩි නැඹුරුවක් ඇති කළේය. මෙම නැඹුරුව මධ්‍යයේ, බැංකු අංශයේ ණය-තැන්පතු අනුපාතය මගින් පිළිබිඹු වන පරිදි, බැංකු විසින් සිදු කෙරෙන මූල්‍ය අතරමැදිකරණය 2023 වසරේ දී අඛණ්ඩව පහළ ගියේය. පසුගිය කැලඹිලි සහිත කාලපරිච්ඡේදයට මුහුණදීමෙන් පසුව, 2023 වසරේ අවසානය වන විට දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ යම් මට්ටමක ස්ථාවරත්වයක් පෙන්වනු ලැබේ.

23 රූප සටහන: ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය පරතරය

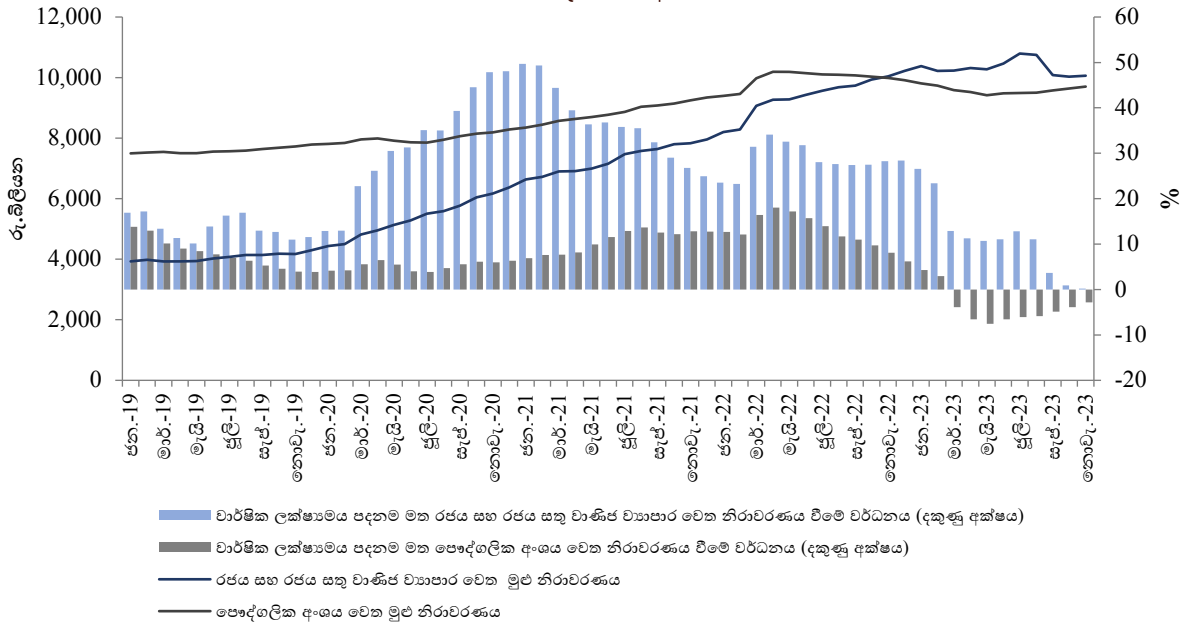

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මූල්‍ය වර්ෂය තුළ දී බැංකු අංශය අභියෝගාත්මක පරිසරයක් තුළ ක්‍රියාත්මක විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජන ඉහළ යාම හේතුවෙන්

සලකා බලන කලපරිච්ඡේදය තුළ දී බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම් ප්‍රසාරණය විය. ඒ අනුව, 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය අවසානයේ දී බැංකු අංශයේ වත්කම්, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, සියයට 5.1ක වර්ධනයක් පෙන්වමින්, රුපියල් ට්‍රිලියන 20.4ක් ලෙස වාර්තා විය. 2023 වසරේ ජුනි මාසය දක්වා පැවති දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මධ්‍යයේ, 2023 දෙසැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ ණය සහ ලැබිය යුතු මුදල් සියයට 2.8කින් අඩු විය. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ලිහිල් කිරීමත් සමඟ 2023 වසරේ දෙවන භාගයේ දී ණයවල ක්‍රමානුකූල වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය තුළින් පිළිබිඹු වන පරිදි මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත ණය පැහැර හැරීමේ අවදානම, පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව, 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 12.8ක් වැනි ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වුවද, 2023 වසරේ ජුනි මාසයේ සිට ණය සහ ලැබිය යුතු මුදල් මූල්‍ය ප්‍රසාරණය වීමත් සමඟ අදියර 3 යටතේ පවතින ණයවල වර්ධනය අඩුවෙමින් පවතින අතර, එමගින් බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ ණය අවදානම් යම් ස්ථාවර වීමක් පෙන්වුම් කෙරේ. විශේෂයෙන් ම රුපියල්වලින් නාමකරණය කරන ලද රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කරන ආයෝජන හේතුවෙන්, 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය අවසානය වන විට බැංකු අංශයේ මධ්‍යම රජය සහ රජය සතු ව්‍යාවසායයන් වෙත ඇති ණය නිරාවරණය රුපියල් ට්‍රිලියන 9.0ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ඒ හේතුවෙන් රජය සහ බැංකු අතර පැවති සම්බන්ධතාවය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බැංකු අංශයේ ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාත සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දේශීය බැංකු මෙහෙයුම් අංශයේ ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතය, පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 29.9ට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය අවසානයේ දී සියයට 44.9ක් දක්වා ඉහළ යාම මගින් මෙය පිළිබිඹු වේ. 2022 වසරේ අවසානයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට බැංකු අංශයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකභාවයෙහි වර්ධනයක් වාර්තා වූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් සමස්ත ණය අඩු වීම, රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජන ඉහළ යාම සහ ශ්‍රී ලංකා රුපියල අතිප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් අවදානම මත බර තැබූ වත්කම් එම කාලසීමාව තුළ දී පහත වැටීම මේ සඳහා හේතු විය. 2023 වසරේ දී බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් අංශයේ ණය සහ අත්තිකාරම් කළඹෙහි අඩු වීමක් වාර්තා වූ අතර, එම අංශයේ මූලික ව්‍යාපාර වන කල්බදු සහ කුලීපිට ගැනුම් සඳහා පැවති අභියෝග මේ සඳහා බලපෑවේය. අදියර 3 යටතේ පවතින දළ ණය අනුපාතය, 2022 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය අවසානයේ පැවති සියයට 17.4ට සාපේක්ෂව, 2023 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය අවසානය වන විට සියයට 17.8ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එමගින් එම අංශයේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහී ඇති බව පිළිබිඹු වේ. කෙසේ වුවද, සමස්ත ණයෙහි අනුපාතයක් ලෙස ගත් කළ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය, 2023 වසරේ මැයි මාසයේ දී වාර්තා වූ සියයට 20.5ක ඉහළම අගයේ සිට අඩු වීමක් පෙන්වූ අතර, එයින් 2023 වසරේ දෙවන භාගයේ දී ණය පැහැර හැරීමේ අවදානමේ යම් ප්‍රගතියක් ඇති වීම පෙන්වුම් කරනු ලබයි. මෙම අංශයේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය නියාමන අවශ්‍යතාවයට වඩා ඉහළින් පැවති අතර, රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන ඉහළ යාම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. අවදානම මත බර තැබූ වත්කම්වලට සාපේක්ෂව නියාමන ප්‍රාග්ධනයේ වර්ධනය ඉහළ යාමත් සමඟ අංශයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු විය. කෙසේ වුවද, කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා මෙම අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමට අඛණ්ඩව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී.

24 රූප සටහන: රජය සහ පෞද්ගලික අංශය වෙත නිරාවරණය වීම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මේ අතර, පසුගිය වසරේ අවසානයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ අවසානය වන විට අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ වුව ද දර්ශකවල වර්ධනයක් සනිටුහන් කරමින් කොටස් වෙළෙඳපොළ කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ සිය හැකියාව නිරූපණය කළේය. 2023 වසරේ දී, කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි විදේශීය පාර්ශ්වයන්ගේ උනන්දුව අඩු මට්ටමක පැවතුණ ද, ශුද්ධ පදනම මත, විදේශ ආයෝජන ධනාත්මක මට්ටමක තිබුණි.

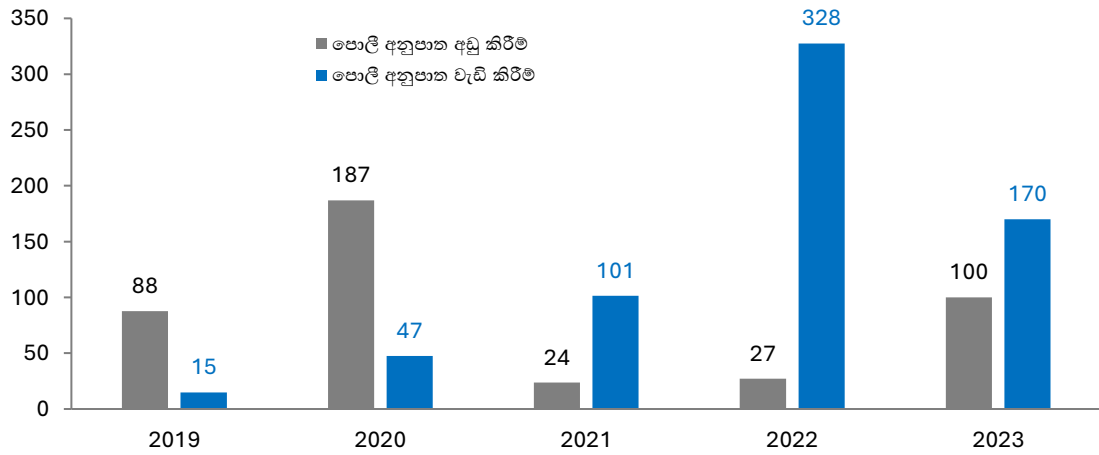
3.7 ගෝලීය ප්‍රවණතා

ගෝලීය මුදල් ප්‍රතිපත්ති අඛණ්ඩව දැඩි ස්ථාවරයක පවතින අතර, ඉදිරි කාලය තුළ දී යම් ලිහිල් වීමක් අපේක්ෂා කළ හැකිය.

බොහෝමයක් ප්‍රධාන මහ බැංකු දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමේ ස්ථාවරයක සිටින නමුත්, ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී සුපරික්ෂාකාරීව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීම සඳහා වන සිය අරමුණ පිළිබඳව ඇඟවීම් සිදුකර ඇත. ගෝලීය වශයෙන් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දැඩි කිරීම් වාර ගණන ක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර, අඩු උද්ධමන තත්ත්වය සහ මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මධ්‍යයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් උත්තේජනය කිරීම සඳහා ඇතැම් මහ බැංකු අවධානය යොමු කිරීමත් සමඟ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ලිහිල් කිරීම් වාර ගණන ඉහළ ගියේය.

ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් අසමතුලිතතා හේතුවෙන් සිදුවන තාවකාලික උච්චාවචන දක්නට ලැබුණ ද, මෑත මාසවල දී ගෝලීය බලශක්ති මිල ගණන් බොහෝ දුරට ස්ථාවරව පැවතුණි. සීනි සහ සහල් ඇතුළු භාණ්ඩ කිහිපයක මිල ගණන්වල ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණ ද, ගෝලීය ආහාර මිල ගණන් ද මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතුණි. මැද පෙරදිග කලාපයේ වර්ධනය වන භූ දේශපාලනික අර්බුද හේතුවෙන් ගෝලීය මිල ගණන් අඛණ්ඩව අවදානමට ලක්ව ඇත.

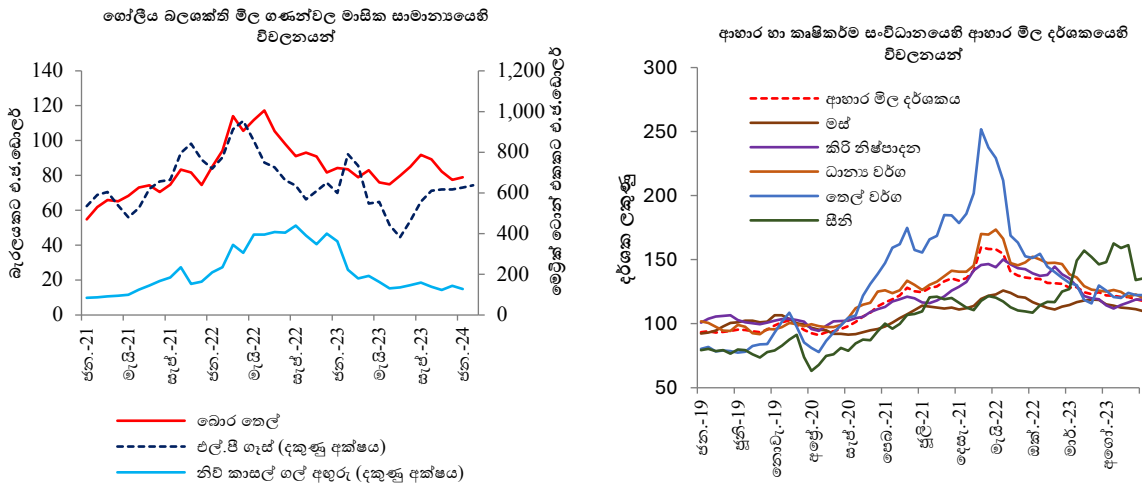
25 රූප සටහන: ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වෙනස්වීම් (ප්‍රතිශතාංක)

මූලාශ්‍රය: <https://www.cbrates.com/>

ගෝලීය මුදල් හා මූල්‍ය තත්ත්වයන් වඩාත් ලිහිල් වීම හේතුවෙන් 2024 වසරේ දී ගෝලීය වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා ලිහිල් වීම සහ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති මධ්‍යයේ ගෝලීය උද්ධමනය පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

26 රූප සටහන: ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල

මූලාශ්‍රය: රොයිටර්ස්, බ්ලූම්බර්ග් තොරතුරු සේවය, සොදි ඇරමකො

මූලාශ්‍රය: ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය

